

# DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER  
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119  
VOL. LXXVIII APRIL – BALANDŽIO 15, 1993 Nr. 14

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

## RINKIMINIŲ ĮVYKIŲ SKRODIMAS

Antanas Dundzila

1993 vasario 28 Detroite buvo surengta popietė Lietuvos prezidento rinkimų tema. Tai buvo savotiškas kė tik pasibaigusio politinio proceso skrodimas – post mortem. Popietės programoje dalyvavo ir, tarp kitų, pranešimą padarė Lietuvių visuomenei pažįstamas Aleksandras Štomas (g. 1931 Kaune, 1964 Maskvoje gavęs teisės daktaratą, 1973 išemigravęs į Angliją, žymus sovietinės sistemos kritikas–disidentas, dėstytojas universitetuose). Jo mintys, kaip visuomet, buvo įdomios, kontraversinės. Pamatę ir išgirdę jo ištisą kalbą vaizdajuostėje, šiuo kartu pateiksime kai kurių minčių bruožus, kai ką komentuosime.

Reikia manyti, kad apie įvykčius Lietuvoje rinkimus dar galvosime, kalbėsime ir rašysime, o gal būt ir galvomis linguosime. Šios temos tolimesniam vystymui tikimės gauti ir DIRVOJE komentuoti S. Lozoraičio rinkiminės akcijos vadovo Valdo Adamkaus visuomenei daryto pranešimo vaizdajuostę. Taip pat tikimės daug ką sužinoti iš paties Ambasadoriaus Stasio Lozoraičio. Tad, kaip minėta, pradedame su Detroite kalbėjusiu A. Štoma.

\*\*\*\*\*

A. Štomas konstatavo, kad Lietuva yra savotiškai nuo išeivijos atsiribojusi, kas iš dalies ir apsprendė St. Lozoraičio pralaimėjimą

rinkimuose. Tą atsiribojimą visi jaučiame, tad šį teigimą be komentarų priimame.

Prelegentas džiaugėsi, kad, 1992 rudenį priėmusi Konstituciją, pravedusi Seimo rinkimus bei perdavusi valdžią naujai išrinktiesiems, Lietuva puikiai išlaikė demokratijos egzaminą ir tuo būdu įsirikavo į Vakarų demokratijų šeimą. Prelegento nuomone, yra daug svarbiau, kad Lietuva dabar laikytųsi savo naujosios Konstitucijos, o mažiau svarbu, kuri ar kokia partija Lietuvą valdys.

Kalboje paminėta ir ekonomika. A. Štomo teigimu, Tarybų Sąjungos sąstata ekonomiskai Lietuva gyvena geriau, negu kad tokį gyvenimą sau būtų pati užsidirbusi. Dabar gi Lietuvoje yra blogai, nes visą pragyvenimą privalo pats kraštas užsidirbti, o tai nėra lengva... Sakyčiau, kad čia buvo pirmas prelegento kontraversinis teigimas.

Jį vertinant, jame girdisi Gorbačiovo Lietuvai kartotų argumentų skambesys. Gorbačiovas savo 1990 m. vizito Lietuvoje metu, Lietuvai panašiai grąsino ir blefavo. Manau, kad svarbu tokį argumentą atmesti, ypač jei juo būtų bandoma, tiesioginiai ar kad ir netiesioginiai, bet ekonominiu pagrindu pateisinti tą buvusį "Tarybų Sąjungos sąstatą", į kurį norint – nenorint, įsiskaitė ir Lietuva.

Tas sąstatas bei jo visa

ekonomika yra sovietinio lovio logikos pavyzdžiai, pavyzdžiai – kurių ekonominio bankroto padarinius matome dabartinėje Rusijoje. Gi grįžtant prie mums rūpimų rinkimų post mortem, tenka prisiminti, kad ekonomika rinkimus irgi įtaigojo. Apie tai kiek vėliau A. Štomas išvalgiai užsiminė.

Apie prezidento rinkimus A. Štomas kalbėjo ilgiausiai, įdomiausiai ir kontroversiškiausiai. Pradėjo teigimu, kad, esmėje imant, rinkimų nelaimėjo LDDP, bet juos pralaimėjo LDDP oponentai, vėliau jau pavadėmis linksniuoti – V. Landsbergis ir S. Lozoraitis.

Įdomiai, su retoriniu patosu, prelegentas pradėjo V. (Nukelta į 4 psl.)



Grandinėlės mergaitės šokio ratelyje. Viduryje Lana Vyšnionytė. Plačiau staisykite 11 psl.

## ŽINIOS IŠ LIETUVOS AMBASADOS WASHINGTONE

Ambasadorius St. Lozoraitis ir ambasatoriaus padėjėjas V. Nakas kovo 20 d. dalyvavo pusryčiuose, kuriuos Kapitolijuje surengė Jungtinis Amerikos baltų nacionalinis komitetas (Joint Baltic American National Committee). Juose dalyvavo JAV Kongreso nariai, baltiškųjų organizacijų atstovai. Pusryčių tikslas: pagyventi JAV Kongreso narių neoficialaus komiteto "Baltic Freedom Caucus" (jungia apie 20 atstovų) veiklą ir atkreipti kitų kongreso narių dėmesį į aktualias Baltijos šalių problemas, kurias reiktų iškelti Rusijos ir JAV prezidentų susitikimo Vankuveryje metu. Pusryčių metu ambasadorius St. Lozoraitis pasakė kalbą, kurioje palietė Rusijos kariuomenės išvedimo, tautinių mažumų padėties klausimus.

Pusryčiuose dalyvavęs kongresmenas D. Durbin išplatino kongresmenų grupės laiško Clintonui projektą, kuriame prašoma, kad prezidentas Clintonas paragintų Rusijos prezidentą ir toliau remti Baltijos šalių neliečiamumą bei išvesti savo kariuomenę iš šių kraštų.

\*\*\*

Ambasadorius St. Lozoraitis buvo susitikęs su Latvijos ambasatoriumi Washingtone O. Kalnīš. Susitikimo metu buvo pasikeista nuomonėmis apie sudėtingą situaciją Rusijoje bei jos

grėsmę Baltijos valstybėms, apie Rusijos kariuomenės išvedimo iš Baltijos šalių problemas, paskutinius Rusijos vadovų pareiškimus šiuo klausimu. Buvo taip pat tariamasi dėl galimybių imtis bendrų baltų diplomatų žygių Valstybės Departamente ryšium su skleidžiamą progandą apie tautinių mažumų persekiojimus Baltijos valstybėse.

\*\*\*

Ambasadorius St. Lozoraitis bei ambasados komercijos skyriaus darbuotojai – Orentas ir R. Ražanauskas ambasadoje susitiko su P. Green, buvusiu JAV Prekybos departamento Baltijos šalių reikalų koordinatore, bei naujai paskirtu šių reikalų perėmėju B. Toohey. P. Green papasakojo apie pakeitimus JAV Prekybos departamente, kurių pasekmė – Rytų ir Vidurio Europos šalių skyriuje nenumatoma turėti atskiros Baltijos šalių poskyrio; Baltijos šalių reikalus planuojama priskirti Vengrijos padaliniui. Tačiau kol kas galutinis sprendimas šiuo klausimu nėra priimtas. Susitikimo metu taip pat buvo pasikeista nuomonėmis apie tolesnio dvišalio bendradarbiavimo plėtojimą, bei birželio mėnesį ambasados rengiamą ekonominę konferenciją.

\*\*\*

Jau daugiau kaip pusė

(Nukelta į 4 psl.)



Clevelando skautų Kaziuko mugę atidaro vyr. skn. B. Banaitienė, iš Bostono. Gretimai stovi Neringos tuntininkė K. Freudeberger, Pilėnų tuntininkas R. Belzinskas, skautės Civirskaitė ir Bublytė V. Bacevičiaus nuotr.

# Girdėta iš Vilniaus

• LIETUVOS SEIMO KVIETIMU VILNIUJE LANKOSI RUSIJOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS GYNYBOS IR SAUGUMO KOMITETO PIRMININKAS SERGEJ STĖPAŠIN. Jis susitiko su seimo pirmininku Česlovu Juršėnu, užsienio reikalų ir vidaus reikalų ministerijų vadovais, seimo nacionalinio saugumo komiteto nariais, valdančiosios partijos, seimo opozicijos atstovais.

Rusijos armija iš Lietuvos bus išvesta pagal grafiką – tokia yra oficiali Rusijos prezidento ir parlamento pozicija, kurios nepakeis jokie politinės konjunktūros svyravimai, pažymėjo Sergej Stepašin. Komiteto pirmininko nuomene, bendradarbiavimas su Rusija neturėtų baigtis kariuomenės išvedimo problemomis. Pasak jo, Rusija gali padėti rengti Lietuvos krašto apsaugos ir vidaus reikalų sistemų pareigūnus, reikėtų sudaryti specialiųjų tarnybų bendradarbiavimo sutartis.

Susitikimuose buvo pareikštas abipusis suinteresuotumas sudaryti sutartis dėl bendradarbiavimo kovojant su organizuotu nusikalstamumu, tarptautiniu narkobizniu.

• LIETUVOS IR RUSIJOS PREMĖRAI SUTARĖ DĖL EKONOMINIŲ PROBLEMŲ. Tai įvyko balandžio 2 dieną Sankt Peterburge susitikus Lietuvos ir Rusijos premjerams – Adolfui Šleževičiui ir Viktor Černomyrdin. Pagal spaudos pranešimus, svarbiausias susitikimo rezultatas yra susitarimas labai greitai pasirašyti Lietuvos ir Rusijos prekybos bei ekonominio bendradarbiavimo sutartį 1993 metams.

Sutartyje, ko gero, pagaliau bus sureguliuoti abiejų valstybių tarpusavio atsiskaitymai. Ginčai dėl jų tęsiasi nuo praėjusių metų rudens. Šalys priekaištuoja viena kitai dėl nesumokėtų skolų. Rusija už tai kelis kartus pagrasino sumažinsianti dujų tiekimą į Lietuvą.

Susitikimo metu išsiaiškinta, jog Lietuva už gamtines dujas Rusijai skolinga apie 20 milijardų rublių. Rusija, savo ruožtu, nesumokėjo Lietuvai apie 24 milijardus rublių už geležinkelio tranzitus, taip pat elektros energiją, kuri teikiama Karaliaučiaus (Kaliningrado) sričiai.

Susitarta, kad Lietuvos vyriausybė per dvi savaites sureguliuos atsiskaitymus su savo skolininkais Rusijoje ir iš gražintų skolų išlygins mokėjimų balansą su dujų tiekėjais.

Rusija, pasak Adolfo Šleževičiaus, skirs Lietuvai pageidaujamą 1,5 milijardo tonų naftos kvotą. Tai sudaro maždaug ketvirtadalį to kiekio, kuris reikalingas normaliai dirbti Mažeikių naftos įmonei. Bet ir šis kiekis Lietuvai, atrodo, patenkina. Mažeikių įmonės vadovai sako, jog naftos žaliavos jie tikisi gauti ir Rusijos vyriausybės nekontroliuojamais kanalais.

• VISUOMENĖ IR PROFESINĖS SĄJUNGOS PROTESTUOJA PRIEŠ KAINŲ PAKĖLIMĄ. Praėjusį penktadienį Vilniuje, prie Vyriausybės ir Seimo rūmų vyko didžiuliai piketai. Jų dalyviai protestavo prieš maisto produktų kainų pakėlimą, kuris vilniečius netikėtai užklupo dieną prieš tai. Mėsos produktai pabrango 60-80 procentų, šiek tiek mažiau pienas ir duona.

Piketų surengė Darbininkų sąjunga ir pensininkai.

Ekonominė diversija pavadino kainų pakėlimą ir Lietuvos profsąjungų federacijų vadovai ta proga surengtame susirinkime. Jie pareikalavo, kad būtų viešai paskelbta, kieno isakymu tai padaryta ir kad kaltininkai būtų nubausti.

• ALGIRDAS BRAZAUSKAS SAKO, JOG KAINOS LIETUVOJE – JAU BEVEIK PASAULINĖS, O EILINIO GYVENTOJO PERKAMOJI GALIA – 40 KARTŲ MAŽESNĖ. Šeštadienį įvykusiame skubiame vyriausybės pasitarime su perdirbimo pramonės įmonių, žemės ūkio bendrovių asociacijos, ūkininkų sąjungos vadovais savo požiūrį į kainų situaciją išdėstė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas. Jis pasakė, kad viršutinė leistina supirkimo kainų riba, kuri yra pasaulinės kainos, Lietuvoje jau beveik pasiekta. Aukštesnės už pasaulines supirkimo kainos negalės būti įvestos, nes valstybė nesirengia subsidijuoti tų gamintojų, kurie savo darbo neefektyvumą bando kompensuoti siekdami vis didesnių supirkimo kainų. Tuo labiau, kad dabar realūs žemės ūkio gamybos kaštai Lietuvoje yra mažesni už pasaulinius.

Kadangi eilinio Lietuvos gyventojo perkamoji galia yra keliasdešimčia kartų mažesnė, negu Vakarų šalyse, valstybei toks remti vartotojus, ypač varginguosius. Gal būtų teks sudaryti jiems sąlygas įsigyti būtiniausių maisto produktų minimumą prieinamomis kainomis.

• BALANDŽIO 8 DIENĄ ESTIJOS PREZIDENTO LERNERT MERI INICIATYVA PASKELBTAS BENDRAS BALTIJOS TARYBOS PAREIŠKIMAS DĖL RUSIJOS KARIŠKIŲ PERKĖLIMO.

Pareiškime sakoma: "Mes pritariame prezidento Clinton planui teikti paramą statant namus prižtantiesiems Rusijos kariaškiams. Mes visiškai sutinkame, kad šita programa padės sumažinti įtampą tiek pačioje Rusijoje, tiek tarp Rusijos ir jos kaimynų.

• VILNIUJE, "LANGO" GALERIJOJE ATIDARYTA HENRIKO GAIČEVSKIO FOTOGRAFIJŲ PARODA "ARKIVYKUPO METAI", skirta Vilniaus arkivyskupo metropolito Audrio Juozo Bačkio įgredo metinėms.

## PREZIDENTAS CLINTONAS IR RUSIJOS PREZIDENTAS B. JELCINAS.

balandžio 4 d. Vancouveryje pasibaigus dviejų dienų pasitarimams, pažadėjo sudaryti naują demokratinę santalką, pastebėdami, kad pasitarimų rezultatais jie esą daugiau negu patenkinti. Susitikimui pasibaigus bendroje spaudos konferencijoje Clintonas pareiškė, kad pasaulio demokratijų svarbiausia pareiga esanti padėti Rusijai įgyvendinti demokratines reformas naujoje iššūkio valandoje. Tuo tarpu Jelcinas pabrėžė, kad "mes partneriai ir ateities sąjungininkai, tuojau suradę bendrą kalbą Vancouveryje". Ekonominės partnerystės pagrindinis punktas yra JAV pažadėta ekonominė parama sumoje vieno milijardo 600 milijonų dolerių, kurią JAV Kongresas jau patvirtino.

Abu prezidentai taip pat aptarė ginklų kontrolės, laisvos prekybos ir kitus klausimus. Clintonas pareiškė, kad Ukraina, Baltarusija ir Kazachstanas, vienu metu buvę Sovietų Sąjungos dalimi, turėtų vykdyti savo išpareigojimus ir tapti nebranduolinėmis valstybėmis. Tačiau mažai pažangos buvo pasiekta dėl ginkluotės sumažinimo. Jelcinas pasakė, kad Rusija baigia paruošti planą dėl visiško savo karinių pajėgų pasitraukimo iš Kubos, nors Amerika tepaskyrė tik 6 milijonus dolerių į Rusiją iš įvairių šalių grįžtančių karininkų 450 namų statybai. Prezidentas Clintonas priėmė Jelcino kvietimą sekančią kartą abiems susitikti Rusijoje. Clintonas taip pat atsiprašė Jelcino dėl praėjusį mėnesį įvykusio Amerikos ir Rusijos povandeninių laivų susidūrimo šiaurinėje Rusijos pakrantėje. Aplamai susitikimas Vancouveryje laikomas pasisekusiu. Ar jis padės Jelcinui išsilaikyti prezidento pareigose, parodys ateitis ir ypač balandžio 25 d. referendumo rezultatai.

KAIP SKELBIA MASI- NĖS INFORMACIJOS PRIEMONĖS, prezidentas Clintonas prieš susitikdamas su Jelcinu, į Rusijos žmones kreipdamasis pareiškė:

"Jūs esate žmonės, suprantantys, ką reiškia patriotinė kova. Visa jūsų istorija atžymėta kentėjimais tokios apimties, kuri ameri-

## EUROPOJE IR PASAULYJE

kiečiams nežinoma, nesu- prantama. Jūs didvyriškai pergyvenot kruvinas Napoleono ir Hitlerio invazijas. Jūsų tauta pasiekė didžiulių laimėjimų kultūros srityje – literatūroje ir muzikoje, kurie praturtino ir mūsų kultūrą. Nors tai buvo sukurta, naudojant ilgesio plunksną ir sielvarto rašalą. Dabar, kai jūs ryžtatės statyti rytaus Rusiją ant demokratijos ir laisvos prekybos pamatų, tai aš kalbėdamas visų amerikiečių vardu, sakau, kad mes esame su jumis. Mūsų ateities raktas neturi laikytis praeities, bet privalo drąsiai žvelgti ir į ateitį...

"Kaip ir praityje, Amerikos ateities svarbiausios kryptys yra susietos ir su Rusijos ateitimi. Kai buvusios sienos sugriuvo, mes ateityje galim matyti viltį ir puikias galimybes. Mūsų viltys dėl Rusijos vykdomų reformų pasisekime slypi mūsų pasitikėjime tomis institucijomis kurios užtikrino mūsų pačių laisvę ir gerovę".

RUSIJOS PREZIDENTO B. JELCINO PATARĖ- JAS KARINIAIS reikalais gen. pulk. D. Volkogorov pranešė, kad Rusijos branduoliniai ginklai esą saugiose rankose ir kad kariuomenė nebus įvelta į šalies politinę kovą. Pasak generolo, kariuomenė pastosianti kelią, kad Rusijos branduolinis arsenalas nebūtų įtrauktas į galimą antrąją pilietinį karą šalyje. Gynybos ministeris P. Grachev St. Petersburgė posėdžiaudamas su karininkais, taip pat pažadėjo, kad Rusijos branduolinis arsenalas nebūtų įtrauktas į galimą antrąją pilietinį karą šalyje. Šis pareiškimas paskelbtas po to, kai Rusijos ir Vakarų politikai išreiškė susirūpinimą dėl branduolinių ginklų ir kariuomenės laikysenos vykstant kovai tarp Jelcino ir Liaudies deputatų kongreso.

Tuo tarpu amerikiečių ir rusų ekspertai sako, kad Ukraina gali perimti savo kontrolėn šimtus strateginių branduolinių ginklų, kurie priklauso buv. Sovietų Sąjungai, ir dviejų mėnesių laikotarpiu juos pertvarkyti, kad jie būtų nukreipti į pačios Ukrainos pasirinktus

taikinius. Perimdama savo kontrolėn daugiau kaip 1,200 atominių ginklų, kurie šaltojo karo metu buvo dislokuoti jos teritorijoje, Ukraina pralenktų Šiaurės Korėją ir taptų nauja branduolinius ginklus turinčia šalimi.

JAV GYNYBOS MINISTERIO PADĖJĖJAS WILLIAM PERRY neseiniai patvirtino, kad amerikiečių karinės pajėgos Europoje bus beveik perpus sumažintos. Daugiau, negu buvo numaciusi Busho administracija. Perry užtikrino NATO santarvės vadus, jog JAV sprendimas Europos kontinente palikti 100,000 kareivių vietoje dabar ten esančių 187,000 nesusilpnins JAV vaidmens jų sąjungininkų gynyboje. Kai kurie NATO nariai būkštuoja, kad Washingtonas per greitai mažina savo karines pajėgas tuo metu, kai sugriuvus komunizmui Europoje viešpatauja netikrumas. Kai kurie taip pat baiminasi, kad Amerikos – pačio stipriausio NATO sąjungos nario – karinių pajėgų mažinimas gali paskatinti tų patį daryti ir kitas Europos valstybes, priklausančias NATO.

VATIKANAS ISAKĖ KETURIOLIKAI KARME- LIČIŲ VIENUOLIŲ, kurios nuo 1984 m. gyvena buvusioje Auschwitzo mirties stovyklos rajone, tuojau išsikraustyti į naują pastatą, esantį už buvusios stovyklos rajono ribos. Tuo norima paveikti Pasaulio Žydų Kongresą, kad jis neblokauotų Varšuvos geto sukilimo 50 metų sukakties iškilmų, kurios minėjimai prasidės balandžio 17 d. Karmelitės įsikurusios tame pastate, kuriame prieš 50 ir daugiau metų naciai laikydavo nuodingas dujas.

MAŽIAUSIAI MILIJONAS ŽMONIŲ BALANDŽIO 2 d. įvairiuose Europos miestuose išėjo į gatves, protestuodami, kad vyriausybės nesugeba sustabdyti bedarbių spartų didėjimą. Kaip praneša Europos Prof-sąjungų Konfederacija, darbininkai nuo Londono iki Romos metė savo darbo įrankius, reikšdami nepasitenkinimą, kad šiais metais Europos Bendrijai priklausančiose šalyse bedarbių skaičius pakilsiąs iki 11 procentų ir ateity dar didėsia. Demonstracijos vyko 150 Europos miestų.

Vl. R.

• PRAĖJUSĮ PENKTADIENĮ LIETUVOS KARININKŲ SUSIRINKIME ATKURTA KARININKŲ RAMOVĖ. Šiuo metu Krašto apsaugos ministerijoje tarnauja apie 13 tūkstančių žmonių, joje yra 3 tūkstančiai savanorių.

• VILNIUJE, PUSPENKTO HEKTARO PLOTE PRIERIES UPĖS BUS STATOMAS ŠARŪNO MARČIULIO NIO fondo sveikatingumo kompleksas.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

**DIRVA**TEL. (216) 531-8150  
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191  
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA  
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.  
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •  
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.  
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį  
metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai  
pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos  
nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų  
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

## KODĖL LIETUVA PER ŽIEMĄ ŠALO?

Juozas Žygas

Bent aš pats apie save turėjau nuomonę, kad esu gerai informuotas. Kadangi kasdien, išskyrus šeštadienius, klausau 4 lietuviškas radijo programas, skaitau beveik visą išeivijos spaudą ir mažiausiai 2-3 laikraščius iš Lietuvos. Be to, seku anglišką spaudą ir žinias. Tad, atrodo, turėčiau žinoti, kas Lietuvoje vyksta. Bet pamačiau, kad mano buvo klysta. Pasirodo, kad lengviau žinoti, kaip atrodo antroji mėnulio pusė – negu Lietuvai! Teko kalbėtis su premjerais G. Vagnoriumi ir A. Abišala, taip pat su visa aibe perėjūnų, kurie atvyksta informuoti ir informuoti (tai vis dykaduoniai, kurie nenori į darbą įsijungti)!

Jeigu manote, kad iš premjerų būtų galima apie padėtį Lietuvoje sužinoti, tai labai klystate! Manysčiau, kad jie patys nežino ir galbūt buvo paskutinieji, kurie sužinojo jog Lietuva duobėje. Jeigu nebūtų rinkimų pralaimėję, tai gal dar nebūtų sužinoję. Rinkimai buvo kaip šaltas dušas, kuris pabudino ir akis atvėrė. Akis atvėrė, kuomet jau buvo viskas sunaikinta, "privatizuota" ar pavogta. Kaip gali žmonės kraštui vadovauti, jeigu net nežino – kuria linkme jų laivas plaukia? Kiek sykių jiems buvo klausimas apie padėtį Lietuvoje iškeltas, tai visuomet nedvejodami sakydavo, kad Lietuva pirmaujanti. Mums net į galvą neatėjo, ką reikšia ta "pirmaujanti".

Kuomet žiema atėjo ir karšto vandens bei šilumos nebuvo. Vis buvo kalbama ir rašoma, kad tai yra spaudimas. Kad Maskva sutarčių nesilaikanti ir tuo mes šventai tikėjome. Kaip netikėsi, kuomet valdžios viršūnės kalba. Bet yra sakoma: "Melo ir ylos maiše nepaslėpsi". Gal ir nebūtų tiesa paaiškėjusi, jeigu nebūtų

apsilankęs Amerikos ambasadorius Lietuvai Darryl Norman Johnson. Lietuvių visuomenei Chicagoje jis darė pranešimą ir buvo paklaustas: "Kuomet pasibaigs Rusijos spaudimas ir bus karštas vanduo?" Jis atsakė, kad – "Tai yra nepolitinis, bet grynai ekonominis klausimas". Pasirodo, kad Latvija su Estija dujas gaunančios, kadangi jos susimokančios. Kas iš skaitytojų žinojo, kad lietuviai per savo kalnę šalo? Buvo kažkokių tai neaiškumų ir buvo užšaldyta sąskaita.

Jeigu net du premjerai su Lietuvos banko valdytoju galinėjosi, tad nereikia stebėtis, kad tvarkos galėjo nebūti. Yra sakoma: "Tarp devynių auklių – vaikas be galvos". Kadangi Lietuvos banke netvarka buvo, tad ir investacijos į Lietuvą neplaukė. Ateinanti žiema bus dar blogesnė, nes jau kalbama, kad Lietuvai gali trūkti maisto. Yra dideli plotai neapdirbtos žemės, gyvulių skaičius labai sumažėjęs. Ambasadoriaus žodžiais, pramonės produkcija kritusi 60%, o žemės ūkio 50%. Jeigu nebus žemės ūkio produktų eksportui į Rusiją, tai dujų ir alyvos irgi gali nebūti.

Problema ir skylė yra tokia didelė, kad visi mūsų fondai, fondeliai ir išeivijos kišenės, jos užkšti negalės. Tad nereikia nė galvoti ar bandyti kelnes nusimauti, nes jos dar mums patiems bus reikalingos. Jeigu jie patys akių neatsidarys, rankovių neatsiraitos ir nepradės dirbti, tai visos mūsų pastangos nieko nepadės.

Reikia nustoti popierius iš stalčiaus į stalčių stumdyti ir dirbančius vaidinti. "Sripkutes" reikia į šalį padėti, o imti kastuvus ir pjūklus ir rengtis žiemai. Laiku nepasimokius – "žiego muzikanto" likimas laukia!

Pastaruoju metu įvairiausio, netgi paties aukščiausio rango Rusijos pareigūnai nuolat ir nuolat, naudodamiesi oficialiomis ir neoficialiomis progomis, įkyriai teigia, kad Baltijos valstybėse, taigi, reikia suprasti, ir Lietuvoje, grubiai pažeidinėjamos ten gyvenančių rusakalbių žmonių teisės. Siekdami gi kuo daugiau pašiurpinti žmonių sąmonę, jie nesigaili mums įvairiausių epitetų ir, galų gale nesivaržydami, apšaukia mus netgi agresyviaisiais nacionalistais.

Taigi, mūsų teisėtą troškimą būti nepriklausomais ir norą gyventi pagal savo valstybės įstatymus, kažkam tai labai ir labai norisi apjuodinti, apšmeižti ir netgi pavaizduoti pasikėsiniu į kažkieno tai egzistenciją. Nepasakyčiau, kad tai būtų originalu ar genialu, juk nuo seno visi prievartautojai vadovaujasi taisykle – mušk ir rėk.

Turint omenyje, kad melas ne amžinas, galbūt, galima būtų į tokius absurdiškus kaltinimus ypatingo dėmesio ir nekreipti, juo labiau, kad mes jau penkiasdešimt metų esame nešioję "buržuazinio nacionalisto" etiketę, kuri vienok mūsų visiškai nepakeitė – kaip buvome, taip ir likome lietuvišais, kaip norėjome ir siekėme laisvės, taip tebetrokštame jos ir dabar. Tačiau, kaip rodo skaudi gyvenimo patirtis, ne į visus absurdiškus galima nereaguoti. Reikia turėti galvoje, jog tokių absurdiškų sumanytojai, kaip taisyklė, po jais slepia klastingiausius savo kėslus. Jie puikiai supranta, kad apdrabstytos šmeižto dėmės nėra amžinos, išryškėjusi tiesa jas su laiku pilnai išvalo, tačiau jie taip pat puikiai suvokia, kad šviežios dėmės būna nepaprastai ryškios ir beveik visada nuteikiančios atstumiančiai. Taigi, kada

visuomenės akyse auka subjaurota, susidoroti su ja tampa žymiai paprasčiau, o tada jau, pasitelkus demagogiją, galima netgi nesidrovinti įrodinėti, kad tai buvo tik kilnus humanizmo aktas.

Dabar jau niekam ne paslaptis, kad "buržuazinio nacionalisto" baubu sovietų kompartijos valios reiškėjai bandė pateisinti okupacijos metais Lietuvoje vykdytą tautos genocidą. Vėliau gi, kada Lietuva jau buvo įžengusi į laisvės kelią, tas bumbas buvo reikalingas jiems 1991 m. sausio 13-sios vandalizmui pridengti. Išeitų, jog ne kas kitas, o vien tik lietuviškas "buržuazinis nacionalistas" kaltas, kad per tuos penkiasdešimt sovietinės "demokratijos" metų šimtai tūkstančių mūsų tautiečių atsidūrė neapbrėpiamoje Gulago platybėse ir didžiulę jų dalis pasiliko tenai amžinam poilsiui. Kokia tai bjauri veidmainystė! Darosi nepaprastai liūdna, kada dabar net iš valdžios tribūnų pasigirsta raginimai visa tai užmiršti, nes, atseit, taip jau mums buvo lemta, o ieškojimas kaltų tik dar daugiau komplikuočių mūsų padėtį. Nežinau, bet aš tuo labai ir labai abejoju.

Šiandien mums klijuojama nauja, žymiai tamsesnė, "agresyviojo nacionalisto" etiketė, todėl, manyčiau, ne logiška būtų tikėtis, kad po ja būtų slepiami šviesesni tikslai. Nederėtų būti naiviems ir manyti, kad kurstoma antibaltiška kampanija, tai tik laikina duoklė ar diplomatinis reveransas nepasotinamajai partinei nomenklatūrai, vis grėsmingiau besimojančiai lemiama smūgiui į vos užsimezgusią demokratiją Rusijoje. Kada tokiomis etiketėmis nesidrovi aukščiausios valstybės pareigūnai, nenoromis pradėti galvoti, jog tai toli gražu ne diplomatinės vingry-

bės, bet apgalvota ir nuosekli, didžiavalstybiniu rusiškuoju šovinizmu pagrįsta, imperinės politikos tąsa. Labai tikėtina, kad būtent tokiai politinei linijai vystyti sukurtos ir, iš pirmo žvilgsnio gana nekalta atrodančios, "artimojo" ir "tolimojo" užsienio sąvokos. Nereikia būti išminčiumi, kad suprastum, jog jos nieko bendro su geografija neturi, bet užtat jų panašumas su 1939 m. Hitlerio ir Stalino "įtakos sferomis" yra daugiau negu akivaizdus. Nemažiau įartinai atrodo ir Rusijos pastangos gauti Jungtinių Tautų mandatą "palaikyti taiką ir stabilumą" kaimyninėse šalyse. Norėtusi tikėtis, kad vieną kartą bus suprasta, jog šitai nepalyginamai baisiau, negu mitinis Baltijos valstybių "agresyvusis nacionalizmas". Istorija yra bešališka liudytoja ir žino, kokias nelaimes žmonijai jau yra atnešusi tokia politika. Tad ar nereikia būti ypač būdriems, ne tik mums pabaltijiečiams, bet ir visai pasaulio bendrijai?

Šioje situacijoje, turbūt, ne vieną stebina mūsų politikų, o ypatingai diplomatinė tarnyba, nepaprastai pasyvi laikysena. Ji, sakyčiau, primena kovą bokso ringe, kada vienas iš boksininkų, visiškai nepaisydamas taisyklių ir nevengdamas neleistinų smūgių, nuolat puola ir veržiasi pirmyn, kai tuo tarpu kitas, lyg tai bijodamas ar nesugebėdamas atsakyti paruoštu technišku smūgiu į neapsaugotą vietą, slepiasi už teisėjo nugaros, stengdamasis išvengti klastingų priešininko smūgių. Deja, kaip matyti, tų smūgių, ypač nešvarių, išvengti dažniausia nepavyksta. Tad ar ne laikas būtų keisti taktiką ir imtis konkretnių atsakomųjų veiksmų? Galbūt, gana jau droviai mirksėti akimis ir tentintis vien, taip vadinamomis, protesto notomis ar beadresiais pareiškimais, kurie beje neretai primena ėriuko, "drumsčiusio" vilkui vandenį, teisinimasi, o pasistengti, kad už atvirą šmeižtą, šantažą, įžeidinėjimus ir žeminimą, kaltininkas atsakytų prieš pasaulinę valstybių bendriją. Juk turime gerus ir pakankamai demokratiškus įstatymus, kuo neabejoja net ir įvairių tarptautinių organizacijų ekspertai, tad ar negalime vieną kartą įrodyti, kad nuolat mums prikašiojamas nacionalistinis agresyvumas yra ne kas kita, kaip begėdiškas bandymas ištepti mus tvaiku, kurį nuolat ir nuolat į aplinką skleidžia patys apsišaukėliai žogaus teisių "saugotojai" ir "gynėjai".

### THE EVENING SONG

(Vakarinė Daina)

First book in English of Lithuanian Folk Tales and Fables

Second Edition, 1992  
Compiled and translated  
by  
Vyts Beliajus in 1954

\$10 per copy

Order from V.F. Beliajus  
1337 Marion St.  
Denver, CO 80218

# RINKIMINIŲ ĮVYKIŲ SKRODIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Landsbergiu ir klausytojus atvedė prie S. Lozoraičio. S. Lozoraitis pralaimėjo, nes neturėjo rinkiminės programos, neturėjo ateities vizijos, tad balsuotojams teko rinktis tarp (1) patriotų, "kurie moka būti tik patriotais" (suprask: V. Landsbergis ir S. Lozoraitis) ir (2) realistų (suprask: A. Brazauskas).

V. Landsbergis buvo Dievo siųstas Lietuvos laisvintojas, tačiau su juo "košės kasdienybėje neišvirs", teigė A. Štomas. Po 1991 sausio 13 V. Landsbergis laisvinimo kovą jau buvo laimėjęs. Jam tada reikėjo pradėti rūpintis kitais krašto reikalais. 1993 m. prezidentiniai rinkimai buvo pralaimėti iš karto (įsidėmėkite tai!), kai kandidatuoti nesutiko V. Landsbergis, teigė A. Štomas. Šis prelegento teigimas vėliau pasirodė irgi, švelniai sakant, labai retoriškas, nes vėlesnėje savo kalboje prelegentas jau sakė, kad V. Landsbergiui ir kandidatuojant, jis vistiek būtų pralaimėjęs A. Brazauskui. Ak, tiek to...

S. Lozoraitis buvo antrasis, kuris pralaimėjo rinkimus, pareiškė A. Štomas. Pasakęs porą komplimentų S. Lozoraičio adresu, A. Štomas S. Lozoraičio priešrinkiminę akciją aštrokai kritikavo, S. Lozoraitį mokė, vietomis pajuokė.

Tiesa, reikia pasakyti, kad prelegentas pasakė ir daug karčios tiesos, tačiau neapsiėjo be to, ką aš čia pavadinčiau politine demagogija.

Aišku, komentuoti kokias nors sekmadienį įvykusias futbolo rungtynes pirmadienio rytą yra gana lengva: ypač praloštos rungtynės pirmadieniais kitaip atrodo. Čia bus (tikimės) idomu pasiklausti S. Lozoraičio ar V. Adamkaus pareiškimų įvykusių rinkimų tema: negali būti abejonės, kad šiuose svarstymuose nebūtų ir antros pinigų pusės.

Cituojau A. Štomo vienu atsikvėpimu išsakytus būdvardžius: visa S. Lozoraičio rinkiminė "kampanija" buvo "nemokšiška, beraštiška, neteisinga", S. Lozoraitis skelbė, kad jis atėjo suvienyti tautą, panašiai, kaip prieš karą kad A. Smetona vienijo Lietuvą... S. Lozoraitis teigė, kad visus myli, visus kritikavo – nes save laikė nepartinu ir tokiu būdu vienijo... S. Lozoraitis sakė, kad A. Brazauską skirs ministru pirmininku, kad nepaleis Seimo...

Visa tai A. Štomui ne-

patiko. A. Štomas, būdamas S. Lozoraičio batuose, būtų maždaug taip kalbėjęs: aš ateinu su ateities vizijos programa Lietuvai ir t.t.; jei mane išrinksite, tai reikš, kad priimate mano programą; aš tada paleisiu Seimą ir duosiu galimybę išrinkti tokius tautos atstovus, kuriems mano programa yra priimtina; ir t.t. Pagal A. Štomą, S. Lozoraičio teigimas prezidentui rūpintis konstitucijos saugojimu (minėtas 1992-XII-17 DIRVOJE ir Lietuvoje) buvo bereikšmis.

A. Brazauskas išėjo su konkrečia programa "Darbas, dama, dora". S. Lozoraitis rinkiminio manifesto neturėjo, neturėjo net tinkamo, efektingo atsakymo į skelbiamą "Darbą, damą ir dorą". S. Lozoraičio rinkiminiame aparate reikėjo mažiau "adamkų" ir daugiau "tamulių". Tinkamai sukomplektuota kandidato "komandą" (čia A. Štomo terminas), reikėjo rodyti. A. Štomas stebėjosi, kad į S. Lozoraičio rinkiminę komandą nepakliuvo Abišala ir t.t.

Čia su prelegentu tenka sutikti: ir išeivijoje girdėjosi balsų, kad į Lietuvą išvykusi S. Lozoraičio "komanda" galėjo būti kitokia. Gi, konkrečiai kalbant, pranešime naudota Abišalos "žvaigždė" kai kuriems šviečia (pvz., A. Štomui), o kai kuriems ne.

Pralaimėjęs rinkimus, jau išvažiuodamas iš Lietuvos, S. Lozoraitis davė pasikalbėjimą "Lietuvos aide". Tą interviu Detroite A. Štomas vietomis skaitė ir karčiai kritikavo. Su A. Štomu čia sutinkame, kad S. Lozoraičio pareiškimas apie paties kandidato iš anksto įsitikinimą dėl rinkimų rezultatų skambėjo keistai, apviliančiai ir nesuprantamai.

Kandidatuoti, iš anksto įsitikinus, kad nelaimėsi, kandidato rėmėjams palieka burnoje prastą skonį: tai kokia čia ta linksniuota ateities vizija, tie gražūs žodžiai, toks kilbukų gaudymas ar bent gundymas?

A. Štomui taip pat nepatiko S. Lozoraičio kirtika Lietuvai apie krašto nuotolį nuo civilizacijos, panaudotas Paryžiaus pavyzdys ir pagrąsinimas A. Brazauskui, kad sekantieji rinkimai gali įvykti greičiau, negu numatyta konstituciniame kadencijos termine. A. Štomas taip pat paminėjo suprantamą S. Lozoraičio

nusiskundimą dr. K. Bobelio role rinkimuose bei visokiais pasirodžiusiais asmeniškais, melagingais užpuolimais, kad, pvz., kandidatas yra neva tai narkomanas, kad jo žmona žydė, kad išnaudojęs Lietuvos auksą ir t.t.

A. Štomas savo pranešimą baigė su mintimi kad V. Landsbergis politiniai tebėra gyvas, jį dar matysime.

\*\*\*\*\*

Bendras pranešimo įspūdis būtų toks. A. Štomas kalbėjo lietuvių visuomenei Detroite dviem tikslais: švietimo ir palinksminimo (politinis "entertainment" – tikslaus vertimo šiam žodžiui nėra). Taigi pateikė šiek tiek rinkiminės informacijos ir savo mintimis

pajvairino susirinkusiųjų popietę.

Nežinia, ar A. Štomas pats 100% tikėjo į viską, ką susirinkusiems sakė. Pastebėtina, kad prelegentas kalbėjo su politiniu išvalgumu, bet kalbėjo miesčionims, inteligentams apie miesčionis, inteligentus. Pvz., vertindamas rinkiminį katilą, A. Štomas visai neužsiminė apie Lietuvos kaimą, t.y. kaip, koku būdu kandidatas prieitų prie paprasto kaimiečio ar provincijos gyventojų, tokio kuris yra neskaityęs Konstitucijos, randasi toli nuo sostinės politikų vienišimo, nesidomi užsieniniais laikraščiais, nei Abišalos buvimu ar nebuvimu kandidato "komandoje".

## 43-ČIOS Š. AMERIKOS SPORTO ŽAIDYNĖS

Kovo 23 Kultūros Židinyje, Brooklyne, įvyko pirmasis 43-jų Š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių organizacinio komiteto posėdis. Dalyvavo 16 komiteto narių. Posėdį pravedė k-to pirm. Pranas Gvildys.

Buvo pristatytas ir patvirtintas šventės Garbės Komitetas: Lietuvos Ambasadorius JT-se Anicetas Simutis, vysk. Paulius Baltakis, JV LB KV Pirm. Vytas Maciūnas, Kanados LB KV Pirm. Jonas Vaičiūnas, ŠALFASS Pirm. Audrius Šileika, SLA Pirm. Dr. Vytautas Dargis, Tautos Fondo Pirm. Aleksandras Vakselis, Lietuvos iškilęs krepšininkas Šarūnas Marčiulionis ir Kultūros Židinio Tarybos Pirm. Algirdas Mačiulaitis.

Buvo aptarta visa šventės eiga – susipažinimo vakaras, kiti pasilinksminimo vakarai, finansų telkimas, šventės leidinėlis, atskaitomybės klausimai, sportininkų priėmimas, informacijos klausimai, dovanos ir atžymėjimai, maitinimas, transportacija.

Šventė įvyks Memorial dienos savaitgalį, gegužės 28-31 d.d. New Yorke Krepšinio ir tinklinio varžybos vyks trijose salėse Long Islande, šachmatai ir stalo

tenisas Kultūros Židinyje. Bus paruošti žemėlapiai nurodant pagrindinius šventės punktus. Organizacinio komiteto sąstatas: Pirm. Pranas Gvildys, nariai: Vytautas Kulpa, Tomas Lora, Paulius Jurkus, Aleksandras Vakselis, Rasa Alksninytė, Vida Jankauskienė, Ričardas Nemickas, Romas Kezys, Juozas Milukas, Aras Vebeliūnas, Pele Kezienė, Dr. Saulius Skeivys.

Varžybinių komitetą sudaro: Pirm. Algis Jankauskas, krepšinis – Patrick Torney, tinklinis – Vytas Partis, Plaukymas – Arvydas Barzdukas, šachmatai – Edvardas Staknys, lauko tenisas – Algis Kezys, stalo tenisas – Rimas Ignaitis.

Aptartas ir priimtas provizorinis šventės biudžetas. Išlaidos – \$13,500, pajamos – \$11,000. Pr. Gvildys jau yra surinkęs apytikrą šventės dalyvių skaičių. Laukiama 400 - 500 sportininkų – 8 vyrų A krepšinio komandos, 12 vyrų B krepšinio komandų, 3 moterų krepšinio komandos, 2 jaunių B krepšinio komandos, 8 vyrų tinklinio komandos, 6 moterų tinklinio komandos, apie 40 lauko teniso žaidėjų, 20 stalo teniso žaidėjų, 15 šachmatininkų, 8 plaukikai.



V. S. I. Jonaitienė ir v.s. Budrienė Kaziuko mugėj talkina s. V. Klimienė ir s. L. Švarcaitė. V. Bacevičiaus nuotr.

## ŽINIOS IŠ AMBASADOS WASHINGTONE

(Atkelta iš 1 psl.)

metų ambasadoriaus padėjėja mokslo ir švietimo reikalams D. Vidutienė vykdo stambų projektą – mokslinių žurnalų prenumeratą Lietuvos mokslininkams. Ambasada kreipėsi į leidyklą, prašydama paaukoti trijų metų žurnalų komplektus.

Šiuo metu yra gauta dvidešimties leidyklų bei kitų organizacijų sutikimas užprenumeruoti pageidaujamus žurnalus įvairioms Lietuvos mokslo įstaigoms bei institutams: žemdirbystės, melioracijos, sodininkystės ir daržininkystės, informacijos, energetikos, fizikos, matematikos ir informatikos institutams, žemės ūkio akademijai.

Maloni žinia pasiekė iš IEEE (Elektros ir elektronikos inžinierių institutas) kompiuterių bendrovės. Buvo padovanotos dvi sukomplektuotos bibliotekos ir trys periodikos bibliotekos, kurios atiteks Kauno technologijos universitetui, Matematikos ir informatikos institutui, Vilniaus ir Klaipėdos universitetams bei Kompiuterininkų sąjungai. Dalis šios literatūros jau pasiekė adresatą, kita dalis – pakeliui.

\*\*\*

## PRAŠO PATAISYTI

Dirvos muzikos bendradarbis Vytautas Matulionis prašo pataisyti pora praleidimų jo atspausdame "Dainos burtai" straipsnyje (Dirva, #13 1993 balandžio 8 d.)

Turėtų būti:

Nors tikrai geri meno dainos rečitaliai yra reti, Clevelando lietuviai gali jaustis laimingi išklausę kaip tik tokio rečitalio 1993. III. 17., (šv. Patriko dieną), Dievo Motinos parapijos salėje (rečitalis, turėjęs įvykti III. 14., buvo atidėtas dėl staiga kilusios pūgos). Rečitalio menininkės: sopranas Giedrė Kaukaitė ir pianistė Gražina Ručytė – Landsbergienė – abi didelės lietuviškosios muzikos puoselėtojos. Programos kompozitoriai: Justinas Bašinskas, Algimantas Bražinskas, Feliksas Bajoras, Johannes Brahms ir Joaquin Nin. Rengėjai: "Draugai" remti vajuos komitetas Clevelande. Klausytojų apie pustrėčio šimto.

NEPAMIRŠKITE  
ATNAUJINTI  
DIRVOS  
PRENUMERATĄ



## ŠLAPELIŲ KNYGYNAS IR MUZIEJUS VILNIUJE

Antanas Dundzila

Vilniaus vardas man visados yra labai artimai susijęs su istorija. Ištarus ar pamąčius tą vardą, akyse žaibiškai prabėga kai kurie Vilniaus istorijos įvykiai bei vaizdai: didieji kunigaikščiai su miesto įkūrimo legenda bei pilimi, bažnyčios su savo architektūra, Vasario 16-toji su Nepriklausomybės paskelbimu, labai vaizdi lenkų mums padaryta skriauda 1920 m. užgrobiančią sostinę ir jau savo paties akimis matyti bei išgyventi 1939 m. įvykiai, kai Lietuva Vilnių atgavo. Tiesa, 1939 Vilnių atgavome, bet jau Stalino grėsmės šešėlyje. Visa vėlesnė Vilniaus istorija man glūdi jau okupacijų šešėlyje.

Kalbėti arba galvoti apie Vilnių lenkų okupacijos metu beveik neįmanoma be Šlapelių per daugelį metų turėto Vilniuje lietuviško knygyno. Apie tai ir rašysiu šiame straipsnyje. Straipsnį paskatino prieš metus laiko, 1992 kovo 13 d. Vilniuje Pilies g. 40 atidarytas Marijos (1889-1977) ir Jurgio (1876-1941) Šlapelių namas – muziejus. Labai maža žmonių, kurie, pragyvenę bent kelias audringas eras, savo tautai palieka tiek, kad jų vardu, jų gyvenvietė būtų įkurtas muziejus. Tad štai – apie Vilniaus krašto kultūrininkus Šlapelius.

Knygną ir knygų leidyklą Vilniuje Šlapeliai įkūrė jau 1906 metais. Pagal Lietuvių Enciklopediją, jis veikė 43 metus. "Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimų" IV tome (1965 m.) Prof. Vlodo Žuko redaguotuose Marijos Šlapelienės atsiminimuose apie knygyną taip ji pati sako:

"Grįžo LTSR vyriausybė ir tvarka. Pagal potvarkius privačiai prekiauti literatūra neleista. Tai 1945 metams leidimo negavau ir aš. Sutvarkiusi knygyno knygų fondus, 1949 metais atidaviau juos LTSR Knygų rūmams." Iš tikrųjų gi buvo taip: negavusi 1945 m. leidimo prekiauti knygomis, paprašė ir gavo leidimą pardavinėti rašomąją medžiagą, kitais metais – suvenyrus. Kai paaiškėjo, kad slapta, iš po prekystalio savininkė vis dar pardavinėjo ir knygas, apkaltinimo grėsmėje 1949 metais teko išslapstyti vertingesnes knygas ir per protekcijas "su-

kombinavus" atbuline data raštą – knygyno inventorių perduoti Knygų rūmams. Tas pats žymus Lietuvos bibliografas prof. Vl. Žukas šios institucijos veiklą skirsto į bent keturis etapus: (1) nuo įkūrimo iki vokiečių okupacijos 1915 m., (2) kazerinės okupacijos ir Lietuvos valstybės kūrimo laikotarpyje (1915-1920), (3) 1920-1939 m. lenkų okupacijos metu, (4) bei 1939-1946 vėl trumpu laisvės ir, po jos sekusios, naujų okupacijų nerimo laikotarpiu.

Lenkų okupacijos metu ir knygynas ir jo savininkai buvo tesiog terorizuojami. Komerčinė knygyno veikla buvo sąmoningai varžoma, pvz., neleidžiant palaikyti ryšių su Nepriklausomoje Lietuvoje veikiančiomis spaudos įmonėmis (konfiskuojant Nepriklausomoje Lietuvoje išleistas knygas vien dėl to, kad ten būdavo paminėtas "Pavergtas Vilnius" ir t.t.), policijos kratomis, provokacijomis, ar jį apdedant dideliais mokesčiais. 1938 m. knygynas ir jo sandėliai buvo lenkų saugumo užantspauduoti ir per keturias savaites vykdoma smulkmeniška krata, daug knygų konfiskuota. Savininkė pakartotinai buvo tardoma, stengiantis jai prikergti priešvalstybinės veiklos kaltinimą. Tik po lenkų ultimatumo Lietuvai, atstčius diplomatinis santykius su Lenkija, ši byla buvo nutraukta.

Nuo pat įkūrimo knygynas Lietuvos, o ypač – Vilniaus lietuvių kultūrai davė nepaprastai daug. Knygynas buvo ne tik knygų platintojas bei leidimo įstaiga, bet reišmingas lietuviškas kultūros centras. Tai liūdija ypač prieš I-mą Pasaulinį karą su Šlapeliais bendravę lietuviai vilniečiai – jų pavardės nuskamba kaip atgimimo laikotarpio Lietuvos kultūrininkų elitas: Basanavičius, Žmuidzinavičius, Petkevičaitė – Bitė, Vileišiai Mikas ir Kipras Petrauskai, Vaižgantas, Žemaitė, Landsbergis-Žemkalnis, Lazdynų Pelėda bei daugelis kitų, jų tarpe – neabejotinai ir Čiurlionis.

Abu Šlapeliai buvo spalvingos asmenybės. Juk tai tikrai sau lygaus neturintis faktas, kad Miko Petrausko parašytos pirmosios lietuviškos operetės "Birutės"

pastatyme 1906 m. pagrindinę rolę (su Kipru Petrausku) dainavo M. Šlapelienė. Arba jos vyras, medicinos gydytojas Jurgis Šlapelis, kuris medicinos praktika nesivertė, bet tapo žymiu kalbininku, visuomenės veikėju, pedagogu. J. Šlapelio su kirčiais, priegaidėmis bei pavyzdžiais surinktą lietuvių kalbos žodynui medžiaga šiais laikais saugo ir ja net dabar naudojasi Lietuvių kalbos ir literatūros instituto žodyno redakcija. Po M. Šlapelienės mirties išlikusi Šlapelių vertinga biblioteka ir archyvai buvo perduoti Vilniaus universiteto Mokslinei bibliotekai ir rankraštynei. Tai apčiuopiamų pastangų pareikalavęs darbas, kurį įvykdė dvi giminaitės – Vilniuje esanti Alma Gudonytė ir JAV gyvenanti Šlapelių duktė Gražutė Sirutienė. Dabar šis dviaukštis, architektūrinės vertės namas Vilniaus senamiestyje yra pagrindinai restauruojamas, planuojant jį panaudoti ir kitiems pietryčių Lietuvos kultūriniais tikslams.

Kaip kad rašo Lietuvoje leidžiama "Voruta", muziejus yra Šlapelių veiklos memorialinės aplinkos iliustracija. Šiuo metu viskas telpa trijuose kambariuose, kuriuose, bolševikams nacionalizavus namus, buvo leista senutei M. Šlapelienei gyventi (aišku, mokant mėsienę nuomą). Muziejuje išlikę autentiški Šlapelių baldai, knygyno veiklos apžvalgėlė vitrinose, knygyno raštinėje naudoti reikmenys, parduodamų knygų registracijos žurnalai, įvairūs dokumentai, platintos knygos, nuotraukos ir kiti daiktai.

Paskutinio pusšimčio metų bėgyje Lietuva išliko pajėgi sukaupti jėgas 1990

kovo 11 Nepriklausomybei atstatyti savo kultūrinį nuosėkimu. Tą kultūrinį nuosėkimą ugde ir išugde tokios atkaklios asmenybės, kaip vilniečiai Marija ir Jurgis Šlapeliai. Jie savo veikla kovojo už lietuvių tautą, kai ginklais kovoti nebuvo nei jėgų nei prasmės. Dabartinei Lietuvos valdžiai vėl dairantis į Rytus, o Jelinui skelbiant tezes apie būtiną Rusijos "saugumo" įtaką visoms buvusiosios so-

vietinėms respublikoms, lietuvių kultūrinės reikšmės pavyzdžių vėl gali labai prireikti. Vilniuje tokiu pavyzdžiu galės būti šis Šlapelių vardo muziejus.

Reikia tikėti, kad kokių bebūtų naujų pakitėjimų dabartinės Lietuvos gyvenime, tautos iškilių veikėjų palikimui išliks saugūs ir nepaliejami muziejų prieglobstyje, praturtindami mūsų praeities kultūrinį palikimą.

(1993-III-20)

## KNYGA APIE J. SONDECKĮ – SONDĄ

Kazys Januta

Šiomet suėjo šimtmetis nuo Jackaus Sondeckio – Sondos gimimo. Jo dukters, gydytojos Danguolės Gurauskienės, sūnaus, dirigento Sauliaus Sondeckio ir Šiaulių miesto savivaldybės pastangomis leidykla "Delta" Šiauliuose išspausdino "Gyvenimas Lietuvai", su paaiškinimu, jog tai "Knyga apie Jackų Sondeckį (Sondą), Šiaulių burmistą, Vliko vadovybės narį, Lietuvos patriotą".

Spaudai paruošė, knygos raštus redagavo ir Sondeckio gyvenimo apžvalgėlę parašė Jonas Sireika. (Jackus Sondeckis emigracijoje pavarde sutrumpino – Sondą. Čia nekartojant tos dvilypės pavardės, dažniausiai bus tevertojamos tik raidės J. S.) Knygoje yra ir iš šalių gautų bei paimtų raštų: dr. Kazys Bobelis, buvęs Vliko pirmininkas, siek tiek čiuptelėja biografines žinias ir rašo apie bendradarbiavimą Vliko darbuose; Antano Gustaičio rašinys "Devy-niasdešimties karatų žemaitis" 1983 m. buvo spausdintas "Akiračiuose", 90 metų sulaukusį J.S. pagerbiant.

Spaudoje bendradarbiaudamas J. S. ne kartą yra aprašęs vieną kitą savo gyvenimo laikotarpį, gi senatvės sulaukęs ėmėsi atsiminimus surašyti. Pavadino juos "Mano gyvenimo stotys", o tai ir yra didžioji knygos dalis – nepriklausomos Lietuvos istorijos dalelytė. Atsiminimai baigiami hitlerine okupacija Lietuvoje. Istoriniai įvykiai ir žmonės yra ne tik rašte, bet ir fotografijose.

J.S. gimė 1893 m. sausio 15 d. Šašaičių kaime, netoli Žemaičių Kalvarijos. Nuo pat jaunystės įsijungė į visuomeninę ir socialdemokratų politinę veiklą. 1918 m. Lietuvos nepriklausomybę paskelbus, jis su eile kitų vyrų organizavo savivaldybę "Sedos respublikoje". Vėliau studijavo agronomijos mokslus Vokietijoje, grįžęs į Lietuvą daug metų buvo Šiaulių miesto burmistru, Ligonų kasos direktorium ir kt. Perėjo, kaip sakoma, nelengvą gyvenimo mokyklą – nuo kaimo pie-menėlio iki burmistro su iškilmingumu "cilinderiu" ant

(Nukelta į 6 psl.)



JAV Ambasadorius Lietuvoje – Darryl Johnson, lankydamas Dirvą redaktoriaus paprašė parodyti savo rašytų knygų pavyzdžius. Ta proga Ambasadoriui ir Poniai buvo įteiktos "Mano kartos likiminiai metalai, "Saulėtos ir rūšios dienos".

VI Blinstrubo nuotr.

# TRYŠ KNYGOS ŠIAIS METAIS

Mažosios Lietuvos Fondas praneša, kad šiuo metu baigiami trys Mažosios Lietuvos tematika paruošti rankraščiai:

1. Martyno Purvino "Klaipėdos krašto mokyklų istorija", tvarkoma ir redaguojama Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnaziją baigusio ir Lietuvoje likusio Dr. Viliaus Ašmio, su ilgesne J. Lukaičio santrauka vokiečių kalba. Paskutiniomis žiniomis rankraštis už mėnesio kito bus atiduotas "Spindulio" spaustuvei Kaune. Tai bus MLF III leidinys.

M. Purvinas buvo 1930-1939 m. Klaipėdos krašto mokyklų dr-jos sekretorius ir reikalų vedėjas bei šeimos narys. Po "Anšliuso" dar kartu su Jonu Užpurviu "Trijų kalbinių studijų" autorium vyko į Gumbinę ir įteikė mokyklų prezidentui memorandumą su prašymu leisti veikti Klaipėdoje lietuvių pradžios mokykloms ir atidaryti Vytauto Didžiojo gimnaziją. Puiki pastanga, bet deja...

2. Jau prieš mėnesį atiduotas Martyno Brako "Mažosios Lietuvos politinė ir diplomatinė istorija" rankraštis "Mokslo ir enciklopedijų leidyklai" Vilniuje. Leidinys paruoštas V. Pėteraičio su iliustracijomis iš A. Lymano archyvo ir plačiomis J. Lukaičio santraukomis vokiečių ir anglų kalbomis. Tai bus MLF IV. leidinys.

M. Brakas buvo paskutinis Mažosios Lietuvos žemės gabalėlio saugotojas. Po 1939 metų Klaipėdos krašto nacių atplėšimo nuo Lietuvos, paskirtas įsteigtos Klaipėdoje lietuviškos laisvos uosto zonos direktorium. Savo krašto niekad nemanė perleisti svetimiešiams. Buvo ilgametis – nuo 1954 iki 1983 m. – Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio pirmininku.

3. Džiaugiamės radę Martyno Gelžinio kapitaliniam istorinių straipsnių rinkiniui redaktorei Dr. Petronėlę Žostautaitę, kuri per eitis metais išleido 408 p knygą "Klaipėdos kraštas 1923-1939". Mažosios Lietuvos istorijos žinovės su entuziazmu paimtas redagavimo darbas sparčiai ritasi pirmyn ir, dar nepatikrintomis žiniomis, darbas bus baigtas per keturis mėnesius. Tai būtų MLF V. leidinys.

Į M. Gelžinio rinkinį įeina ilgesni straipsniai, kaip pvz.: "Mažlietuviai yra Klaipėdos srities autochtonai", "Klaipėda ordino val-

džioje", "Kas atplėšė Klaipėdą nuo Lietuvos", "Mortensenai ir Mažoji Lietuva", "Prof. Mortenseno laiškas Vydūnui" ir kt.

M. Gelžinis karštas savo tėviškės gynėjas ir ne tik gyvendamas Klaipėdoje, vadovaudamas "Santarai", bet ir išeivijoje, būdamas Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio atstovu Vliuke. Jis buvo visad tvirtas savo įsitikinimo žmogus, niekad nepasidavęs svetimoms savo gimtojo krašto

pažiūroms arba nenaudingoms jam politinėms įtampoms. Savo įvairiuose raštuose nekartą tardavo kartų žodį oponentams, kitaip politiniai galvojančiams, o vokiečių tendencingus teiginius atremdavo ar sumenkindavo savo nepaprastu žinių gausumu.

Atrodo, kad VI MLF leidiniu bus Dr. Domo Kauno "Mažosios Lietuvos lietuviškos knygos istorijos" monografija, kurios leidimas numatytas kitiems metams ir į perspektyvinį planą įrašytas Jono Užpurvio "Literatūrinis palikimas" kaip VII. MLF leidinys.

## KNYGA APIE J. SONDECKĮ – SONDA

(Atkelta iš 5 psl.)

galvos. Už veiklą "Sedos respublikoje", tuometinis komendantas, vėliau generolas, Povilas Plechavičius buvęs jam "kryželį pastatęs". Sedą užėmę raudonieji J.S. areštavo kaip baltagvardietį, vežė į Telšius į štabą, vis grasindami sušaudymu. Po 1926 m. perversmo J.S. buvo areštuotas, įtartas priklausęs grupei asmenų, kurie nori atstatyti nuverstą valdžią. Ir ar ne juokdarybė? Kartu buvo areštuotas ir teisėjas P. Linkevičius, vėliau Linkum pasivadinęs, tautininkų veikėjas, Šiaulių burmistras ir vienas iš Tautinės sąjungos steigėjų Chicagoje.

Antanas Gustaitis rašo, jog iš Lietuvos pasitraukęs J.S. naiviai tikėjęs, jog po kelių mėnesių būsią galimą grįžti namo. Tačiau Augsburgio DP stovykloje 1945 m. J.S. buvo vienas iš nedaugelio asmenų, kurie netikėjo greita kelione į namus, bet kalbėdavo apie ilgų metų Lietuvos okupaciją. 1989 m. spalio 14 d. pakeliui į Lietuvą Maskvos Šeremijevo aerodrome Jackus Sonda-Sondeckis mirė.

Ta pačia proga paminėtinai ir kitas "baubas" savo kalbomis baimės įvairdamas greito namo grįžimo belaukiantiems. Tai teisių daktaras Brunonas Kalvaitis. Augsburgio teisininkų susirinkimuose vis ragindavo ruošti galimai ilgai emigracijai. Sondeckis tik privačiuose pasikalbėjimuose savo samprotavimus aiškindavo, o Brunonas Kalvaitis galimos ilgos emigracijos tema net straipsnį 1945 m. "Žiburių" šeštame numeryje išspausdino.

Knygos šešioliktoje puslapyje rašoma: "1950 m. vasario mėn. J. Sondeckis atvyko į JAV, įsikūrė Bostone (Massachusetts valsti-

ją), kur ir gyveno iki paskutinės lemtingosios savo kelionės į Lietuvą 1989 metais". Apsiriktą. J.S. pirmausiaisi apsisitojo Chicagoje ir dairėsi įsikurti. Tada jau buvo 57 metų ir įsidarbinti buvo sunkumų. Jisai nuo "senų laikų" buvo socialdemokratų leidžiamo "Naujienu" dienraščio bendradarbis, tai pažįstamų tarpe buvo keliamas klausimas, kodėl "Naujienos" jo nesamdo, kai tuo pačiu laikotarpiu pasamdė keleta naujųjų ateivių raštinės ir redakcijos darbams? Klausimas iki šiol nėra išaiškintas. Šnekų buvo įvairių. Kartą paklausiau seną, pasišnekėti mėgstantį, naujienietį Žukauską, (vardo nepamenu) – kodėl neduodate Sondeckiui darbo? Jisai pasakė maždaug šitaip. Kol naujųjų ateivių nebuvo, Pijus Grigaitis naujieniečiams buvo lyg "dviasios" vadas, tad negi jis šalia savęs sodoinsis taip aukštai iškilusią asmenybę...

Nežinau kieno rekomenduotas Sondeckis gavo darbo Geneva, Illinois, nė devynių tūkstančių gyventojų neturinčiame miestelyje, lietuvių restorane. Geneva apie 30 mylių nuo Chicago, J.S. dažnai atvažiuodavo į lietuvių parengimus. Iš tų laikų knygos pabaigoje yra ir dviejų vyrų nuotrauka su parašu: Buvę Šiaulių miesto burmistrai Jackus Sondeckis ir Petras Linkevičius (Linkus) Chicagoje 1951 m. Iš Genevos 1953 m. J.S. išvyko "Keleivio" redaguoti.

Knygą leidėjai skiria besidomintiems Lietuvos istorija ir politika.

Skaitykite ir platinkite  
**DIRVA**



Bronius Nainys – Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

## DAR APIE KOVO AKTO MINĖJIMĄ CHICAGOJE

1993 m. kovo 14 d. Chicagoje vyko darnus 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos priimto akto minėjimas. Taikliai poetė Dana Mickutė – Miklienė tarė: "Šešioliktoji vasario ir vienuoliktoji kovo – dvi Dvynės seserys, skirtingų tik pavasarių." Taigi vasario 16 ir kovo 11 yra istorinės ir minėtinos dienos.

Chicagoje kovo 11 minėjimą surengė Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Kovo 14 d. rytą. Tėvų Jėzuitų koplyčioje įvyko pamaldos. Šv. Mišias aukojo ir dienos tema pamokslą pasakė Kun. J. Vaišnys, SJ. Pamokslas akcentas, kvietimas lietuviams būti viens kitam atlaidesniais, jungtis į Lietuvos atstatymo darbus. Pamaldų iškilmingumą didino darnus Margaritos ir Vaclovo Momkų giedojimas, Manigirdo Motekaičio vargonavimas, plius šaulių vienetų ir ramovėnų vėliavų su asista dalyvavimas.

Pamaldoms pasibaigus, visi dalyviai nusikėlė prie Lietuvos laisvės kovų paminklo, Jaunimo centro sodelyje. Čia dr. L. Kriaučiūnui vadovaujant, pagerbti žuvusieji bei mirusieji už Lietuvos laisvę. Prie paminklo ugnį įžiebė Bronius Nainys, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas, asistuojant Bronei Kremerienei ir Eleonorai Valiukėnienei. Dr. Jurgis Lendraitis, LST Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos vicepirm., tarė trumpą žodį, nusakdamas šios šventės prasmę. Dvi jaunos lietuvaitės – Kristina Jonušaitė ir

Lina Lendraitytė prie paminklo žuvusiems pagerbti, padėjo gyvų gėlių vainiką. Lietuvos himnas.

Minėjimo dalyviai susirinko į J.C. didžiąją salę, kur vyko tolesnis minėjimas. Jį vedė Vida Jonušienė, LST Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkė. Įžangos žodyje ji tarė: "Lietuva laisva ir nepriklausoma. Nepamirškime jos ateities! Dar daug negerovių slegia Lietuvą. Junkime visas jėgas, siekiant Lietuvos valstybingumą ir nepriklausomybę sutvirtinti."

Invokaciją sukalbėjo Kun. J. Vaišnys SJ. Kovo 11 d. aktą pagarsino ir gen. konsulo V. Kleizos sveikinimą (konsulas buvo išvykęs į Vilnių) perskaitė minėjimo vadovė. Vienu sakiniu supažindinusi su prelegentu Broniu Nainiu, pakvietė jį prie pulstro. Neseniai lankėsis Lietuvoje, Gudijoje, M. Lietuvoje, Suvalkų trikampyje ir nekuriose vietovėse Sibire... Liūdininko geru išvalgumu, prelegentas atskleidė lietuvių, kiek ji reiškiasi paskirose vietovėse ir kokie rūpesčiai juos slegia. Visumoje, Br. Nainio paskaita buvo įdomi ir gerai išsakyta, auditorijos palydėta ilgais plojimais.

Meninė dalis. Ją šauniai atliko solistas Algimantas Barniškis ir Dainavos ansamblis, diriguojamas Dariaus Polikaičio. Gražiai aidėjo pianistės Loretos Meištutienienės akompanimentas. Užbaigiant Maironio giesmę "Lietuva brangi" dainavo visi, ansamblis ir publika.

m.v.

# TAIP VĖL BUVO RUOŠIAMOS NAUJOS AUKOS Į SIBIRĄ...

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

*Vladas Šarka*

## SAPNAS IŠSIPILDĖ

Po pirmo tardymo kalėjime ilgokai tardyti manęs nekviatė. Sausio pirmoje pusėje vieną naktį iš šeštadienio į sekmadienį susapnavau sapną: gimtojo Švėkšnos miestelio pašte sutinku savo tardytoją, išeinantį iš pašto, nešinę naujais laikraščiais. Aš jo paprašiau, kad duotų man paskaityti, ką jis padarė. Skačiau apie vokiečių generolo Romelio pergalingus mūšius prieš anglus Afrikoje, apie kažkokį partinių darbuotojų pasitarimą Vilniuje. Kadangi tas mano tardytojas skubėjo aš jam laikraščius grąžinau ir paklausiau, kodėl taip ilgai nekviatė manęs tardyti ir kada iškviatės.

– Palauk, – sako, – neturėjau laiko. Daug darbo turime. Antradienį iškviatėsiu.

Sekmadienio rytą kameros draugams papasakojau tos nakties sapną. Visi pasijuokėme. Antradienio rytą vėl jį priminiau. O tos pačios dienos pavakarį atsidarė kameros durys ir aš buvau iškviestas pas tardytoją... Matyt, ėmė veikti eksstrasensinės jėgos...

Po Naujųjų metų pradėjo kasdien po 20 minučių vesti pasivaikščioti į kiemą. Kelis mėnesius uždarytas kameroje be pakankamo vėdinimo ir šviesos, veik nejudindamas kūno žmogus vysta kaip rūsyje auginama gėlė: veidas pablyškęs, svaigsta galva, kūno raumenų tonusas silpnas, raumenys hipotrofuojasi. Į mūsų klausimus ir reikalavimus dėl pasivaikščiojimo atkirsdavo: "Kai gausite laisvę – prisivaikšiosite".

Pasirodo, iki šiol mums neleido pasivaikščioti, nes nespėjo iš lentų sukalti keturių penkių metrų aukščio aptvaro, kad kaliniai nesusisiektų su laisvėje esančiais žmonėmis. Mat greta šio kalėjimo buvo Kauno universiteto Medicinos fakulteto keturių aukštų rūmai, kurių langai į kalėjimo pusę. Kad niekas nepamatytų vaikščiojančių kalinių, jie ir buvo "paslėpti" už tos lentų sienos.

Privalėjome eiti ratu, laikydami rankas už nugaros, nesikalbėdami. Kiekvienos kameros kaliniai buvo išvedami atskirai. Šie pasivaikščiojimai, kaip jau minėjau, buvo naudingi ne tik mūsų sveikatai, bet ir "gaudant popierių", nes dėl prižiūrėtojų netvarkingumo neretai

rasdavome pamestų laikraščių skiaučius.

Dar studijų pradžioje kaimyniniame bute gyveno dvi anglų kalbą studijuojančios studentės. Jos kurį laiką mokė mane šios kalbos. Doc. D. Cesevičius pasiūlė anglų kalbos mokslus atnaujinti. Su Viskanta pradėjome mokytis angliškų žodžius, sudarinėti nesudėtingus sakinius, linksniuoti, asmenuoti. Susirašydavome žodžius ant cigarečių ar popirosų popieriaus skiautelių. Pamokos sekėsi gerai, naudingam tikslui naudojome laisvą laiką.

Kartą išeidamas į pasivaikščiojimą, anglų kalbos užrašus sukišau į pagalvę, nes kartais darydavo kratas. Tokius užrašus nešiotis buvo rizikinga. Bet nelaimė manęs šį kartą laukė kitur. Grįžę iš pasivaikščiojimo, pastebėjome, kad mūsų kameroje padaryta krata ir iš mano pagalvės paimti anglų kalbos užrašai (žodynas, gramatika). Žinoma, tragedijos neįtarėme, nes juk tai ne špionažo dokumentai ar valdžios perversmo planai. Bet šitaip manėme tik mes. Netrukus sargybinis atidaro kameros duris ir laikydamas rankoje mano anglų kalbos užrašus klausia:

– Kieno šie užrašai?

Išsiginti, kad jie ne mano, buvo beprasmiška, o antra vertus, jokio nusikaltimo nejaučiau. Prisipažinau, kad jie mano. Užsirašė mano pavardę, ir atrodė, kad tuo viskas pasibaigė. Pasirodo, apsirikau. Po pietų vėl atsidarė kameros durys, įėjo sargyvinis vyresnysis, lydimas mūsų prižiūrėtojo, išsikvietė mane į koridorių ir perskaitė kalėjimo viršininko įsakymą, kad kameroje rasti mano užrašai ir pieštukas. Tuo aš pažeidęs kalėjimo nustatytą tvarką ir baudžiamas 5 paromis karcerio.

## PENKIOS PAROS KARCERYJE

Kameroje nešalta, dieną vilkėdavau tik nestorą megztuką. Išvesdami į karcerį, šiltesnių drabužių pasiimti neleido. Galėjau pasiimti tik puoduką, dantų šepetėlį ir dantims valytis miltelius. Maniau, jog karcerio režimas skiriasi nuo paprasto kalėjimo režimo tuo, kad būsiu vienas ir bus sumažintas maisto davinys.

Nuvedė į kalėjimo rūšį, kuriame padvelkė vėsa, pelėsių kvapu. Karcerio sie-

nos ir cementinės grindys buvo drėgnos. Lemputės karceryje nebuvo, lango stiklas išdaužtas, o kieme matėsi dar neištirpusio sniego bei ledo luitai. Buvo 1941 metų pirmosios balandžio dienos. Jau po dvidešimties minučių visu kūnu pradėjau jausti drėgną šaltį. Karceryje jokių baldų. Vadinasi, tas 5 paras reikės sėdėti ir gulėti ant drėgnų, šaltų cementinių grindų. Brrr... Beldžiuos į karcerio duris. Atrakina klausia ko trūksta. Pasakiau, kad nėra ne tik kur atsigulti, bet ir atsisėsti, be to, aš be švarko, palto, nėra čiuzinio, apklo-to, langas išmuštas, kieme dar žiemos laikas. "Negi aš nuteistas mirti?" – klausiu.

– Viskas, kas priklauso karceriui, yra. Švarką duosiu. Per penkias dienas karceryje niekas dar nemirė, – ir uždarė duris.

Vaikščiojau, šokinėjau – maniau, truputį sušilsiu. Bet kiek ten pažengsi: karcerio ilgis gal trys keturi metrai, plotis – apie du metrai. Pats karceris pusrūsy, du trečdaliai – žemėje. Pagaliau kiek gali šokinėti. Maždaug po valandos atnešė švarką. Užsivilkus atrodė kiek jaučiau, bet šilumos nepadaugėjo. Greit pradėjo temti. Girdžiu žingsnius, rakina ir atidaro duris. Liepia paduoti puoduką. Įpila 0,5 litro vandens. Vadinasi, atidavė vakarienę. Nežinau, kuri buvo valanda. Kiek įmanoma susiriečiau į kamuolį, atsisėdęs ant šaltų cemento grindų ir atsirėmęs nugara į drėgną sieną šiaip taip užmigau. Daug kartų atsibudau, keisdavau įskaudusią prispaustą ir labiau atšalusią kūno dalį.

Pusryčiams atnešė pusę litro šilto vandens ir 200 g juodos duonos. Perspėjo, kad duonos davinys visai parai. Vandens pietums ir vakarienei dar atneš.

Šaltis kūno neapleidžia nė minutę. Išgėrus šilto vandens, drebulys lyg kiek sumažėjo, bet neilgam.

Drebėjau dieną ir naktį, ypač kai visą parą maitino" šaltu iš krano vandeniu. (Šilto vandens duodavo kas antrą dieną.) Tauškėjo dantys. Vis ieškojau atsakymo: kodėl ir kam reikalingas toks žmogaus kankinimas, šis nepateisinamas sadizmas? Kokioje valstybėje ir kokia visuomeninė santvarka kalbos mokymąsi arba ne pikto siekiant parašytas raides ir žodžius laiko nusikaltimu, už kurį taip žvėriškai baudžiama? O juk tai daroma XX amžiuje ir tokioje valstybėje, kuri savo santvarką skelbia humaniškiausia pasaulyje!

Po penkių kankinimo parų grąžino į kamerą. Nors



Clevelande lankantis Religinės Šalpos centro atstovei Gintei Damušytei, posėdžiavo vietinė šalpos vadovybė. Iš kairės: J. Sušinskienė, G. Damušytė, O. Žilinsienė, H. Stasas, Z. Obelenis ir A. Styra. V. Bacevičiaus nuotr.

kameroje buvo šilta, dar apie dvi valandas drebėjo visas kūnas. Buvo nukritęs svoris, sulysęs veidas, idubusios akys. Palengva pradėjau atšilti. Po valandos atnešė karštos sojų košės. Po penkių parų kankinimo net košė pasidarė gardesnė ir maloniai šildė skrandį. Vakare tučtuojau užmigau. Kameros kaimynai sakė, kad tą naktį smarkiai knarkiau.

## MANE KALTINA

Tardymas tęsėsi. Pradėjo kviesti į tardymą dažniau, kas antrą trečią tardymą pradėdavo vis naujas tardytojas (lietuvių ir žydų tautybės). Klausimai kartojo, mano atsakymai – irgi panašūs. Mane kaltino tokiais nusikaltimais:

1. Neva aš, studijuodamas Kauno Vytauto Didžiojo universitete, buvau įstojęs į fašistinę studentų korporaciją "Lietuva", veikęs prieš Tarybų Sąjungą, agitavęs studentus stoti į tą draugiją ir priešintis Tarybų valdžiai.

2. 1939-1940 metais, vykstant TSRS – Suomijos karui, aš studentams kalbėjęs, kad tas karas prasidėjęs po to, kai Suomija kategoriškai atsisakė įsileisti ir įkurti Tarybų Sąjungos karinės bazes Suomijos teritorijoje. Kitaip tariant, kad karą pradėjusi ne Suomija, bet TSRS. Be to, aš abejojęs Tarybų Sąjungos kariniu galingumu, nes jai prireikė kelis mėnesius kariauti su tokia maža Suomijos valstybe, kad priverstų ją pasirašyti taikos sutartį.

Aš aiškinausi, kad Lietuva ir Tarybų Sąjunga neturėjo bendros valstybinės sienos. Dėl ypatingos Tarybų Sąjungos santvarkos kontaktai tarp žmonių buvo menki, ir todėl žinių apie ją gaudavome nedaug, dažniausiai iš laikraščiams ir

radijui perduotų užsienio telegramų agentūrų. Mano sąmoningo gyvenimo laikotarpiu komunistinis judėjimas ir jo veikla Lietuvoje buvo silpna. Aktyvios veiklos požymiais kasdieniniame gyvenime buvo veik nepastebimi, todėl studentams "kovoti" su visu tuo nebuvo reikalo ir prasmės. Prisipažinau, kad buvau auklėjamas Lietuvos tautine dvasia, kaip ir kiekvienos tautos pilietis. Kai pradėjau studijuoti universitete, ten buvo įsikūrusios 96 studentų korporacijos ir draugijos. Aš buvau medicinos studentų draugijos ir "Lietuvos" korporacijos narys. Nė viena jų nepasižymėjo nei antitarybine, nei fašistine veikla. Panaši veikla buvo ir kitų studentų organizacijų, išskyrus dvi ar tris korporacijas ("Žaizdras", "Prie-kalas"), apie kurių komunistinę veiklą žinojo visi studentai, bet su jomis niekas nekovojo, niekas jų nepersekiojo ir mažai kas iš studentų tomis korporacijomis domėjosi.

LKP Centro Komiteto sekretoriaus A. Meskupo duomenimis, 1939 m. pabaigoje Lietuvoje buvo maždaug vienas tūkstantis komunistų, kurių dauguma – mažaraščiai.

(Bus daugiau)

## SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro pasakutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA

19807 CHEROKEE AVE.  
CLEVELAND, OH. 44119

*Skaitykite ir platinkite*  
**DIRVA**

# LYGUMŲ INDĖNAI

Dr. A. Čepulis

Šiaurinėj daly rezervato gyvenusios gentys ir krikštyti indėnai atsiskyrė ir priešinosi puolimams. Tarp jų prasidėjo smarkūs ginčai dėl 150 baltųjų belaisvių, kuriuos laimėjo krikščionys indėnai. Tuo metu baudžiamieji daliniai buvo perimti Generolo John Pope, kuris atvykęs pareiškė, kad jo tikslas yra išnaikinti visus indėnus. Minnesotos laikraštis St. Cloud Democrat irgi siūlė žudymą kaip "final solution", St. Paul Press siūlė juos išvaryti į dykumą, kur jie išmirtų badu.

Likimas krikštytų ir nekrikštytų indėnų, ir tų, kurie pasidavė Fort Snellen, po karo buvo panašus. Apie 400 vyrų buvo surišti grandinėmis ir atiduoti teismui. 392 buvo teisti. Teismo procesas buvo tik vienas klausimas: "ar puolei baltuosius?" Jei atsakymas buvo teigiamas, sprendimas buvo mirties bausmė.

307 Sioux kariai buvo nutiesti mirti, bet prezidentas Lincolnas peržiūrėjęs bylas, patvirtino tik 38. Jie visi buvo pakarti diena po Kalėdų 1862 metais. 1700 moterų, vaikų ir senų vyrų, kareivių saugojami, išėjo į tremtį. Buvo šalta žiema. Tas indėnų vadinamas "mirties kelias" ėjo iki Mankato Mn. Ten nuo bado ir įvairių ligų vėl jų daug mirė.

Baltieji misionieriai nuolat bandė tuos belaisvius krikštyti. Nors baltieji gyventojai priešinosi raudonųjų krikštynimui, bet kai kuriom dienom buvo pakrikštyta net po 200.

1863 metų kovo mėnesį Kongresas leido ištremti iš Minnesotos ne tik Sioux, bet ir Winnebago indėnus. Pavasarį tremtiniai buvo sugrūsti į laivus ir nuplukdyti į Davenport, Iowa. Iš ten vėl velkamais laivais, po 700 į laivą, Missouri upe iki Crow Creek, S.D. Kiti buvo sukrauti į prekinis vagonus po 60 žmonių į vieną, iki St. Joseph, Missouri, iš ten ėjo pėsti iki Crow Creek S.D.

Daugumai kelionė truko 3 metus. Per tą laiką didelė dalis mirė nuo bado ir ligų, ypač tuberkuliozės. Apie Crow Creek ten buvę baltieji sakė, kad tai yra kraštas visai netinkantis žmonėms gyventi. Tai yra beribė smėlio dykuma, be vandens, be žolės, be medžių.

Pirmą žiemą valdžia davė keli šautuvus ir leido medžioti, kad visi tremtiniai neišmirtų. Kitą rudenį indėnams buvo duota sugedę, kariuomenei netinkantys

miltai ir kiauliena. 1866 metais valdžia pripažino, kad tas rezervatas nebuvo tinkamas gyventi ir perkėlė likusius gyvus Sioux prie Niobrara upės Nebraskos teritorijoj.

Tai vaizdas tragiškų kovų tarp baltųjų ir raudonųjų.

Jų tremtis iš savo tėvų žemės į Dakotos dykumas, turbūt, daug nesiskyrė nuo mūsų tautos naikinimo ir trėmimo į Sibirą.

Dar dažnai jaučiamas indėnų šaltumas baltiesiems, pasidaro daugiau suprantamas, perskaičius jų istoriją. Panašus likimas ištiko ir tas Sioux gentis, kurios gyveno Platte upės pakraščiuose.

Nebraskoj ar Wyominge, ir jos po ilgų kovų ir žudynių, atsidūrė toli į šiaurę nuo senų gyvenviečių. Šių dienų indėnų rezervatai daugumoj yra labai nuošaliose vietose, sunkiose žemėse. Gyvenamieji namai yra beveik be išimties vienodi, dirbti kur nors fabrike. Labai retai matosi prie namo gėlės žiedas ar koks papuošiantis krūmelis.

Visuose rezervatuose, kur aš buvau, yra gražiai valdžios pastatytos mokyklos. Mokiniai, sako, gali gauti pragyvenimui ir mokslui paramą toliau tęsti studijas, bet niekur nemačiau indėno gydytojo, rentgeno ar laboratorijų techniko, net ligoninėse seselės daugiausia baltos. Į mano klausimą kodėl? – atsakymas buvo – niekas nesidomi!

Kai kas dirba rezervato pastatytose įmonėse, kiti yra cowboys baltųjų ūkiuose, nemažai gauna valdžios pašalpą. Rezervatų žemė retai dirbama pačių indėnų. Jie žemę išnuomoja ir gautus pinigus dalinasi. Jie turi savo šventes, šokius ir muziką. Retas dar kalba Lakotos kalba (viena iš trijų Sioux tarmių), Kai kurie senieji turi ant krūtinės ir nugaros ceremoninius randus susidedančius iš aštuonių vertikalių linijų prieky ir nugaroj.

Kai aš paklausiau iš kur tie randai atsirado, jų savininkas į mane pažiūrėjo su pasigailėjimu, kaip į beviltiškai atsilikusį, bet paaiškino, kad tai yra padaroma saulės šokio metu.

Iš veido indėnai yra gana tipingi, tamsi oda, didelė nosis, į kasą susukti visai juodi plaukai. Vaikai yra panašūs į vaikus bet kur krašte. Naujagimiai kai kur yra tvirtai suvystyti ir prie gražios papuoštos lentos, kaip su batų šniuriukais, priraišioti. Jų muzika susideda iš būgno ir



Vaizdas iš Kaziuko mugės Chicagoje atidarymo. Jaunosios skautės įžygiuoja į Jaunimo Centro didž. salę.

dainos be žodžių.

Salėje yra 5 ar 6 dideli būgnai, aplink sėdi kiek telpa muzikantų ir visi kartu muša iš peties, dainuodami. Groja tik viena grupė. Muzika skiriasi ir gale vakaro dalinamos premijos.

Muzikai grojant šokama. Kai kurie šokėjai apsirengę tautiniais drabužiais. Šoka vieni, trepsėdami pagal būgnų ritmą. Vakaras baigiasi suneštine puota, kur dideliose induose yra atneša-

mas valgis, dažniausiai susidedas iš pupų ir bufalo mėsos (arba jautienos).

Tiesa, saulė šviečia ir indėnų rezervatuose. Žmonės gimsta ir miršta, bet tos erdvės, kaip seniau buvo, nėra. Bufalų medžioklė seniai pasibaigė.

Gal taip gamtoj ir turi būti, kad svetimi ateiviai, turėdami geresnius ginklus ir didesnę jėgą, gali atnešti savo tvarką jos nežinantiems.

1993. kovo. 5.

## CHICAGOS SKAUTŲ KAZIUKO MUGĖ

Chicagos ir apylinkių lietuvių skautija kovo 7 d. Jaunimo centre surengė tradicinę, jau 35-ją, Kaziuko mugę, vieną iš didžiausių lietuviškų renginių pasaulio lietuvių sostinėj. Tą dieną Jaunimo Centras pavirto tikrai "Jaunimo" vieta, nes šiaip čia jo, išskyrus šeštadienius, kuomet pamokas turi lituanistikos mokykla, to jaunimo beveik nesimato.

Nuo šios mugės atidarymo dar prieš pietus iki pavakario, kuomet jau visi skirstėsi į namus, mugę aplankė apie 3,000 žmonių. Oficialus mugės atidarymas

buvo 11:15 val. ryto, kuomet į salę įžygiavo Lietuvos gen. garbės konsulas V. Kleiza, skautų vadai – S. Miknaitis, G. Deveikis, E. Korzonas ir kiti. Svečiai apėjo aplinkui salę ir čia juos sutiko įvairūs skautų ir skaučių vienetai, kurie sušukdavo pasveikinimo šūkius.

Didžiosios salės pakraščiuose buvo išstatyti stalai su įvairiais gaminiais, kuriuos buvo galima įsigyti. Taip pat būta ir loterijų su mažesniais (jų dauguma) ar didesniais laimikiais. Akademikai skautai pardavinėjo lietuviškas knygas, muzikos

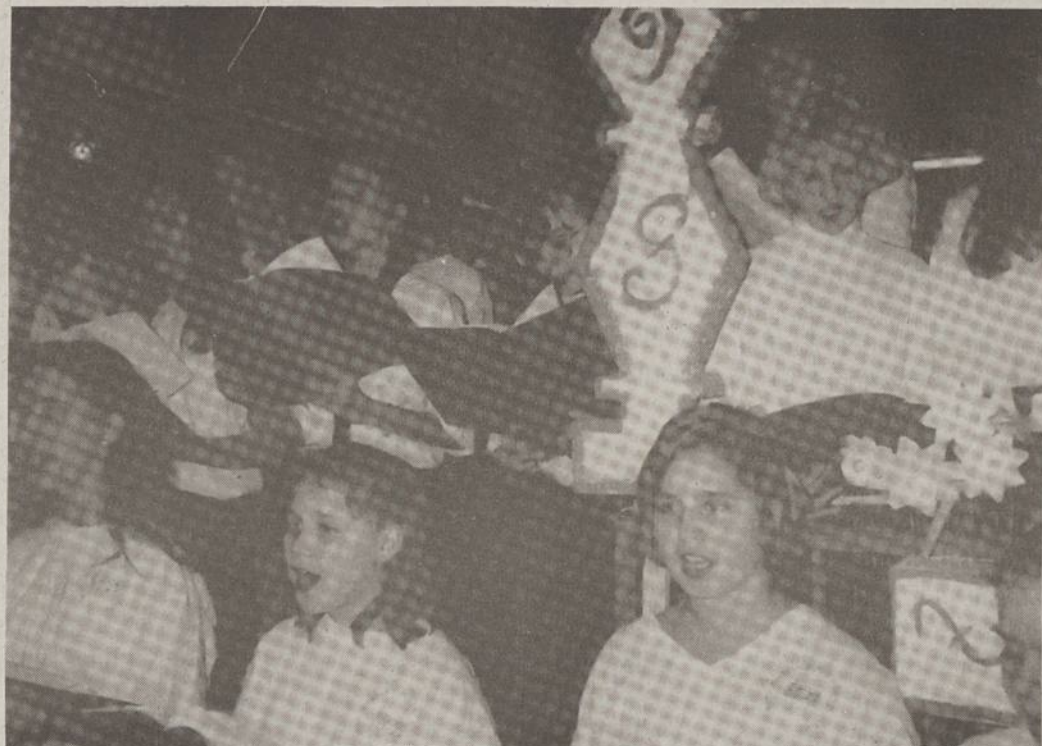
kasetes, plokšteles ir šiaip jau retesnius suvenyrus.

Įvairūs skautų vienetai buvo įsirengę kavines atskiruose kambariuose, o didesnio pobūdžio užkandinės buvo apatinėje salėje ir kavinėje.

Šiaip jau viskas buvo traferetinio pobūdžio, panašiai kaip ankstesniais metais, tik šį kartą malonių siurprizu pakvipo "Kernavės" tunto "Dainuojanti sodyba", kurioje ne vieną kartą pasirodė jaunosios skautės dainų programomis.

Jaunosios dainininkės, o jų matėsi nemaža, buvo paruoštos tuntininkės Ramutės Kemėžaitės. Atrodė, kad kai kas sugalvojo ir rimčiau padirbėti skautų lietuviškumo fronte, ko, gaila, šiaip jau nedaug galima pastebėti. Vargu ar būtų nauda, jeigu tas lietuviškas jaunimas atsidėtų tik "skautavimui", mažai vietos skiriant lietuviškosios apraiškoms. E.Š.

NEPAMIRŠKITE  
ATNAUJINTI  
DIRVOS  
PRENUMERATĄ



Jaunosios "Kernavės" tunto skautės dainuoja Kaziuko mugėje Chicagos jaunimo Centre kovo 7 d. I. d. Šulaičio nuotr.

Nereikia persėdimų. Kainos žemos.

PRANEŠIMAS:

# RYGA!

Nuo:

**\$380\***

\*kelionė į vieną pusę  
perkant ten ir atgal

Pradedant š.m. birželio 2 d., kelionės į Rygą ir Baltijos kraštus bus patogesnės ir pigesnės. American Trans Air - vienintelė tiesioginė oro linija iš JAV-bių į Baltijos kraštus.

American Trans Air patogias kelias į Rygą ir Baltijos valstybes.

Jau dabar planuokite savo atostogas ir biznio keliones. Latvija --- vartai į Baltijos kraštus! Taip pat galite padaryti rezervacijas savo draugams ir giminėms, kurie nori jus aplankyti.

#### Patyrimas

American Trans Air turi didelę patirtį, nes per 20 metų aptarnavo milijonus keleivių, skrendančių į visus pasaulio kraštus. Mes puikiai suprantame, ko tikisi keleivis iš tarptautinės oro linijos.

Niekas negali duoti geresnio pasiūlymo. Žema kaina. Lengva išsiaiškinti; lengva nusipirkti

#### Latvijos Dainų Šventė

Nepamirškite į vasaros planus įtraukti Rygos, kur įvyks Latvijos Dainų Šventė!



IŠVYKSTAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ IR ŠEŠTADIENĮ IŠ NEW YORK.



## AMERICAN TRANS AIR

Bilietus būtina įsigyti iki š.m. gegužės 15 d.  
Skambinkite ŠIANDIEN ir užsitikrinkite kelionės datas.

**1-800-382-5892**

Arba kreipkitės į savo kelionių agentą.

Kelionė vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietai galioja nuo birželio 1 d. ir juos reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis, muito ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 apsaugai, \$3 patarnavimams, \$1.45 agrikultūrai.

# SVEIKATOS PATARIMAI

**Vladas Vijetkis**

Ligų ir gydymo reikalai Amerikoje labai pašliję. Tiesą sakant nebesuvaldomai nudardėję. Iš to viso vieninteliai, kurie džiaugiasi, tai daktarai. Jie važinėja kadalakais, gyvena milijonų vertuose namuose, atostogauja bent kuriame pasaulio krašte. O piliečiai atsiduria gatvėje, kad apmokėtų baisias sąskaitas.

Clintonienė pasižovė patvarkyti mediciniškus reikalus. Bet net ir didžiausi optimistai šaiposi. Nieko nebus. Bus taip kaip buvo. Daktarai važinės kadalakais, o žmoneliai bus nulupti iki kaulų.

Mano draugas Florijonas nemažai rūpinasi šiais reikalais. Tad aną dieną man sako:

– Tas mediciniškas reikalas labai pašvinko. Lietuvoje gyvendamas negirdėjau. Mano bobutė įvairiausias ligas gydė čionelėmis, liepų žiedais, pelynomis, kastorka ir kitais po ranka besimaišančiais augalais. Ir buvo gerai. Viens du ir pasveikdavai. Dabar visokios mašinos, kompiuteriai ir vistiek žmogus keliauja pas Abraomą, tik nuskustas. Ir netik jis, bet giminės iki trečios ar ketvirtos kartos. Kai kurie, ligų ir desperacijos apsėsti rašo laiškus į laikraščių redakcijas. O ten daktarai atsakinėja į klausimus. Ar pastebėjai, kad visi atsakymai baigiasi: kreipkis į daktarą. Aš galėčiau gerus patarimus duoti, jeigu į mane kreiptųsi.

– Čia jau šiek tiek nudailini, Florijonai.

– Nei kiek. Pabandyk. Duok man klausimą, o aš duosiu atsakymą.

– Na, gerai. Iš ryto man skauda galvą ir labai blogai jaučiuosi. Lyg norėčiau į Rygą važiuoti.

– Čia ne liga. Čia pasileidimas. Prisigėrei ir dabar pagirioji. Tokioje būsenoje nesimaišyk niekam po kojomis. Per pusdienį praeis. Kas toliau?

– Labai varva nosis ir krečia šaltis.

– Išvirk stiprios arbatos. Įspausk pusę citrinos ir įpilkl gerą čierką spirito. Išgerk, atsigulk į lovą, šiltai užsiklok. Rytą ryte jausiesi kaip atjaunėjęs.

– Dešinės kojos kaulai skauda. Kartais sunku koją pakelti.

– Patrink koją spiritu. Paskui į stiprios arbatos puodelį įspausk pusę citrinos, įpilkl gerą čierką spirito.

Išgėręs atsigulk, apsiklok ir pasisteng išprakaituoti. Rytoj būsi sveikas.

– Nebeturiu nuotaikos. Visas gyvenimas atrodo apniūkęs.

– Sukviesk savo draugus. Suskaičiuok, kad turėtum kiekvienam po citriną. Taip pat kad turėtum atitinkamai spirito ir arbatos. Tada kiekvienam pripilk arbatos. Nesigailėk spirito. Neužmiršk citrinos. Jeigu neveiks, teks pakartoti bent keletą kartų. Jeigu po dešimtos tokios procedūros nedainuosi kartu su jais, tavo ligai vaistai dar neišrasti. Labai gaila.

– Neturiu noro valgyti. Todėl labai intensyviai plonėju.

– Plonėjimas nėra blogas reikalas. Moterėlės išleidžia milijonus, kad paplonėtų. Bet tavo atvejuje reikia, kas sužadintų apetitą. Išvirk karštos arbatos, įspausk pusę citrinos, įpilkl gerą čierką spirito. Išgerk. Apetitas atsiras. Tik neperdaug citrinos.

– Širdis kartais ima ir sustoja plakti.

– Šis reikalas bent kiek sudėtingesnis. Tokį reikalą įtardamas turėk karštos arbatos su citrina po ranka. Taip pat turėk po ranka spiritą. Neieškok čierkos. Pirk iš akies. Gali pasivėlinti.

– Kartais sunku atgauti kvapą. Uždūstu.

– Jeigu rūkai, tai įsikask pagalį į dantis. Laikyk visą laiką. Nebus vietos cigaretei. Jeigu nerūkai, išsivirk stiprios arbatos, įspausk pusę citrinos ir įpilkl pusantros čierkos spirito. Atsigulk, apsiklok, išprakaituok. Jei-

gu vienas kartas nepadės, pakartok.

– Ryta nenoriu keltis iš lovos. Atrodo, kad visi mano kaulai taip sudėvėti, kad manęs nepakels.

– Liepk žmonai išvirti stiprios arbatos su citrina. Išsitrauk butelį spirito, kurį slepi ir jai nematant įsipilk porą čierkų. Neperpildyk. Gali tikrai neatsikelti. Pašauk žmoną, kad padėtų apsilvilti. Tai tik taip sau, kad manytų, jog sergi.

– Naktį atsibundu ir negaliu užmigti.

– Arbatos nevirsk. Naktį labai nepatogu. Tad įspausk citriną į puodelį, įpilkl čierkėlę spirito. Saugok, kad nepažadintum žmonos. Išmaišyk su pirštu. Praryk. Tik nežiaukčiok, kad nepažadintum žmonos. Rytą sugaužk česnaką, kad nepažintų. Žmonos nemėgsta paslapčių.

Paklausęs, paklausęs, sakau Florijonui:

## LIETUVIS KREPŠININKAS NEW YORKO DIENRAŠČIUOSE

**P. Palys**

Paskutiniu laiku net du New Yorko dienraščiai, NEW YORK TIMES, kovo 15 d. ir NEW YORK NEWSDAY, kovo 8 d., rašė apie lietuvių krepšinio žaidėją Artūrą Karnišovą (abu laikraščiai pavarde rašo – Karnishovas).

Karnišovas, su Vilniaus "Statyba" krepšinio komanda 1989 m., atvykęs žaisti tarptautiniame krepšinio turnyre Amerikoje, į Lietuvą nebegrižo. Setan Hall universiteto krepšinio komandos treneris P.J. Carlesimo, net nematęs Artūrą žaidžiant, o tik apie jį girdėjęs iš kitų krepšiniui vadovaujančių asmenų, jį priėmė į to universiteto krepšinio komandą. A. Karnišovas,

– Man atrodo, kad tu nuo visų ligų gydy vienodais vaistais.

– O kaip manai daktarai daro? Vaistai tie patys, tik pavadinimai kitokie. Pavyzdžiui, savo vaistus galėčiau pavadinti: "Alčierita" Kas būtų: alkoholis, čierka ir ta, ta, ta. Arba: "Arbaci-ta", kas būtų: arbata, citrina ir ta, ta, ta. Arba: "Praci-arba", kad būtų: Prakaitas, citrina ir arbata. Kaip manai tie daktarai tuos įmantrius pavadinimus sugalvoja. Mūsų bobutės liepų žiedų arbata girdė. O kaip manai dabar tokia arbatą vadintų. "Liežiearba". Gertum tą vaistą su įmantriu pavadinimu, mokėtum fantastiškus pinigus ir manytum, kad pasveiksi.

Įtikino. Nutariau savo sveikatos reikalais į laikraščius nesikreipti. Geriau su Florijonu pasikalbėti. Pasveiksi ar ne, bet bus daug linksmiau sirgti.

vos krepšinio garbę. Lietuvos krepšinio tautinės žvaizdės, kaip Šarūnas Marčiulionis, Arvidas Sabonis, Rimas Kurtinaitis, buvo pagrindas, kuris 1988 m. Seoul, Pietų Korėjoje, Sovietų Sąjungai iškovojo aukso medalį. Ir tik Sovietų Sąjungai subirėjus pasaulis sužinojo, kad jie yra lietuviai, o ne rusai. Kartu su jau minėtais krepšininkais, Barcelonoje, Lietuvos krepšinio komandoje žaidė ir Artūras Karnišovas, Lietuvai laimėdami bronzos medalį.

Dienraštyje NEW YORK NEWSDAY, korespondentas Tim Writer rašo: "Prieš tris ir pusę metų A. Karnišovas, būdamas išbalęs, lieknas, nemokėdamas angliškai, atvykęs į svetimą ir jam nepažįstamos kultūros kraštą, tikėdamas gauti nemažiau 700 taškų per SAT egzaminus. Dabar jis yra pasižymėjęs krepšinio žaidėjas, o jo mokslo vidurkis universitete – virš 3." Artūras sako, kad ir jo tėvas yra buvęs krepšinio žaidėjas ir žaidęs Vilniaus "Statybos" komandoje. Jis apgailestauja, kad jo tėvai, kurie gyvena Lietuvoje, negalėjo matyti jį bręstant ir žaidžiant krepšinį šiame krašte. Jie, esą, Amerikoje gyventi nenorėtų. Jie vyresni. Jiems būtų sunkiau su kalba ir prisitaikyti prie šio krašto gyvenimo. Jis pats, myli savo kraštą, bet Amerikoje jam esančios didesnės galimybės.

Artūro dėka, rašo NEW YORK TIMES, Setan Hall, NJ krepšinio komandai, Madison Square Garden, finalinėse "Big East Tournament" krepšinio rungtynėse, pavyko iš ten "išpūsti" Syracuse komandą santykiu 103-70! Tose rungtynėse Artūras laimėjo 20 taškų, o nuo lentų "nukabino" 10 krepšių.

A. Karnišovo svajonė esanti, baigus universitetą, patekti į NBA krepšinio komandą.

Setan Hall, NJ universitete, studijuoja "Business major" ir yra 3.2 vidurkio pažymių studentas.

Kada praėjusią vasarą, rašo NEW YORK TIMES, žurn. George Vecsey, Amerikos studentai atostogaudami TV ekranuose stebėjo "Dream Team" žaidžiančius krepšinį Barcelonoje, Ispanijoje, Artūras Karnišovas pergyveno neįsivaizduojamą svajonę, po 56 metų Lietuvai vėl dalyvauti olimpiadoje, žaisti jos krepšinio komandoje ir iškovoti bronzos medalį!

A. Karnišovas, jam įstojus į universitetą, angliškai mažai mokėjo. Kalbą pramokęs iš TV, ten žiūrėdamas įvairius žaidimus, kaip "Wheel of Fortune" ir kitus. Dabar su kalba jam, esą, tik juokai. Karnišovas atėjo iš Sovietų Sąjungos sistemos, kuri buvo užgožusi Lietu-

### TRANSPAK praneša:

#### VELYKINIAI MAISTO SIUNTINIAI:

|                                              |
|----------------------------------------------|
| 55 svarai įvairaus maisto produktų ..\$98.00 |
| 22 svarai įvairaus maisto ..\$65.00          |
| 22 svarai mėsos gaminių ..\$98.00            |
| 45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.00   |

**MAŽAS BET VERTINGAS:** kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai **TIK \$35.00**

Visi gaminiai sudaryti iš užsienio produktų išskyrus rūk. tas dešras ir sūrį.

**Konteineriai siunčiami kas savaitę**

**Skubius siuntinius siunčiame "AIR CARGO".**

Pinigai pervedami Doleriais.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Didžiausias skaičius visų siuntinių siunčiama per **TRANSPAK**

**CLEVELANDO**

aplinkių gyventojai vežkite – PAK MAIL

**RŪTA DEGUTIENĖ**

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

216 943-4662

**TRANSPAK**

2626 W. 69TH ST. CHICAGO, IL 60629

1-312-436-7772



Vyriausia skautininkė B. Banaitienė su Clevelando agounėlėmis ir jų vadove ps. A. Bublyte. V. Bacevičiaus nuotr.

## CLEVELANDE ir apylinkėse



### PAVASARIO PRANAŠAI

Oficialiai pavasaris pradedamas su saulėgraža – kovo 20 d. Tačiau paukščiai pasirinko kitas datas. Pesliai (turkey vultures) parskrido iš Floridos į Ohio Hinckley parką kovo 15 d., o kregždės iš Argentinos grįžo Kalifornijon į Šv. Juozapo Capistrano misiją kovo 19 d. Jie nesuklysta – kasmet parskrenda tą pačią dieną.

Clevelando metroparkų policijos kapitonas Roger Lutz šiemet kovo 15 d. per žiūronus pirmąjį parskridusį peslį pastebėjo 10:15 val. ryto. Jis tas oficialias peslių sekėjo pareigas atlieka daugelį metų.

Kasmet Hinckley miestelio prekybos rūmai artimiausia sekmadienį (šiemet kovo 21 d.) rengia peslių sugrįžimo šventę. Tūkstančiai žmonių suvažiuoja į Hinckley parką pamatyti tuos paukščius, o paskui skuba miestelio mokyklon malšinti alkį skaniais blynais ir dešrelėmis. Pelnas skiriamas jaunimo sportui ir kt. užsiėmimams vasaros metu paremti.

Kapt. Lutz apie 3 val. p.p. pastebėjo būrelį praskrendančių peslių. Tiems, kurie neturėjo žiūronų arba nespėjo pamatyti skrendančius peslius, buvo vienas atvežtas parodyti iš Clevelando zoologijos sodo. Anot Metroparkų gamtininko Don Altemus, peslius pamatyti suvažiuoja žmonės iš 75 miestų, iš virš poros tuzinų valstijų ir net iš 5 užsienio kraštų. Jiems pavaišinti šiemet buvo paruošta 1200 svarų dešrų ir 700 svarų tešlos blynams. Iš tų 5000 ar daugiau svečių niekas negrįžo namo alkanas.

Ger. J.

### RAKETBOLO PIRMENYBĖS CLEVELANDE

Kovo 27 d. Clevelande įvyko 1993 m. Š. Amerikos lietuvių raketbolo pirmenybės, kurias rengė Clevelando LSK Žaibas. Varžybos vyko Gene Weiss Racquettime, Euclid, Ohio. Vado-vavo Algis Nagevičius ir Algis Širvaitis. Turnyre dalyvavo 14 žaidėjų, iš kurių 7 clevelandiečiai. Pirmenybės buvo prarastos vyrų atviroje "open" ir vyrų senjorų (45 m. ir vyresnių) klasėse. Buvo žaidžiama dviejų minusų (double elimination) sistema.

Vyrų atviroje klasėje čempionu išėjo Juozas Hill (Baltimorės Lietuvių Atletų Klubas) finale įveikęs kitą baltimorietį Vincą Dulį 14-15; 15-7; 11-5. Trečioje vietoje liko Kęstutis Gedmintas (nepriklausomas) iš Columbia, S.C.

Vyrų senjorų klasėje laimėtoju tapo K. Gedmintas, kuriam prireikė net 2-jo finalo pakol parklupdė Vytautą Dulį (Balt. LAK). Trečią vietą užėmė Valdas Žiedonis (Žaibas). Tai buvo vienintelis clevelandiečių medalis šiose varžybose.

Komandinėse varžybose Baltimorės LAK įveikė Clevelando Žaibą 4:1. Vienintelį tašką Žaibui iškovojo Valdas Žiedonis nugalėjęs Vytautą Dulį.

Varžybos buvo praves-



Vyr. skn. B. Banaitienė sako sveikinimą atidarant Clevelando skautijos Kaziuko mugę. Iš kairės stovi: v.s. A. Muliolienė, v.s. J. Taorienė, s. L. Švarcaitė, v.s. B. Banaitienė, K. Freudeberger, tunt. R. Belzinskas, L. Pollock ir J. Civinskienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

tos sklandžiai ir vyko labai draugiškoje nuotaikoje. Atrodo, kad po keleto metų apsnūdimo, raketbolo veikla atsigauna.

amb

### PARENGIMAI

1993 M.

- BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-lės" 40 metų KŲNCERTAS
- BALANDŽIO 18 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30
- BALANDŽIO 24 d. Nijolės Šciukaitės koncertas. Rengia Ateities klubas.
- GEGUŽES 2 d. Katalikų Moterų Sąjungos 36 kuopos parengimas
- GEGUŽES 8 d. Etninis tinklinio turnyras Dievo Motinos Par. salėje Rengia LSK Žaibas.
- GEGUŽES 28-31 d. Karnivalas Lietuvių namuose.
- BIRŽELIO 27 d. 12 val. Pensininkų gegužinė Lietuvių namų viršutinėje salėje.
- LIEPOS 11 d. – sekmadienį 12:00 p.p. Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland Parke – 17815 Canterbury Rd.
- LIEPOS 18 d. Šv. Jurgio parapijos GEGUŽINĖ – Šv. Jurgio sodyboje 11:30
- LIEPOS 24 d. Kultūrinio darželio tradicinė vakaronė Gwinn Estate
- RUGPJŪČIO 1 d. sekmadienį 12:00 p.p. LKVS-gos

### Grandinėlės 40-čio šventė

įvyks š.m. balandžio 17 d., 7:00 v.v.

Koncertas bus Dievo Motinos parapijos auditorijoje, 18022 Neff Road, Clevelande. Kviečiama visa Clevelando visuomenė, ypač buvę šio jaunimo ansamblio šokėjai ir muzikantai, dalyvauti šventėje.

Bilietus galima įsigyti sekmadieniais po mišių Dievo Motinos parapijos kavinėje, užsisakyti pas Grandinėlės narius ir dr. Eugenijų Šilgalį telefonu 216 – 481-0332.

Siuntiniai į Lietuvą -

**atlanta IE**

639 East 185th Street  
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Kainos - jau nuo 58 centų už svarą

Pasiteiraukite dėl skubesių oro kargo siuntinių.

Kainos - jau nuo \$ 2.50 už svarą

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais.  
patogumui galite įsigyti dežių

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v., šeštadienį  
nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

Nemokamas tel. 1-800-775-SEND

### NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į  
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE  
RITAI STAŠKUTEI  
932-6100

12

## JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.,  
William J. Jakubs Jr.,  
Kenneth Schmidt ir  
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai  
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119  
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama  
teikianti jaukią atmosferą liūdesio  
valandoje. Didelė aikštė automobi-  
liams pastatyti.

# TAUPA

## Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooeratyvas

767 East 185th Street \* Cleveland, OH 44119  
481-6677

### DARBO VALANDOS

- antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį \* 9:00 vr – 4:00 pp \*
- penktadienį \* 9:00 vr – 6:00 pp \* šeštadienį \* 9:00 vr – 12:00 pp \*
- sekmadienį parapijoje \* 11:00 vr – 12:00 pp \*

\* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 \*

## MATAS REALTORS



NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified  
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD  
PEPPER PIKE, OH 44124  
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD  
CLEVELAND, OH. 44119  
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas



# DIRVA

## JAV AMBASADORIAUS LIETUVOJE VIEŠNAGĖ CLEVELANDE

*Algis Rukšėnas*

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Skulptoriaus Juozo Pivoriūno lydimą poną Kathleen Johnson aplankė Clevelando meno muziejų. Pasirodo, poną Johnson turi Ohio valstijoje galias šaknis. Ji yra Hale šeimos giminė, kurios vardu yra pavadintas "Hale Farm" – tai mūsų Rumšiškės kaimo muziejaus versija. Poną Johnson pažėmusi visą eilę sėklų iš prezidento Thomas Jefferson Monticello dvaro ir pasodinusi jas Ambasados kieme Vilniuje. Tai gražus simbolinis ryšis tarp Amerikos demokratijos pradininko ir atsikuriančios demokratijos Lietuvoje.

Prieš pietus Gintare, lietuvių namuose, Ambasadorius turėjo pasikalbėjimą radio bangomis apie dabartinę Lietuvos padėtį ir jos santykius su Rusija, kurią šiuo metu judina senos komunistų srovės. Ambasadorius Johnson sakė, kad Lietuvoje yra jau virš 20 užsienio ambasadų ir Rusija elgiasi su Lietuva kaip nepriklausoma valstybe. Bendrai, Ambasadorius yra pozityviai nusiteikęs apie Lietuvos, kaip nepriklausomos valstybės ateitį.

Gintare buvo susibūrę eilė Clevelando ir apylinkių lietuvių, kurie nors ir nėra susiriję su organizacijomis, bet turi santykius arba bendradarbiavimo tikslus bei projektus Lietuvoje. Lietuvių Namų valdybos prezidentas Kęstutis Steponavičius, įteikė p. Johnsonui Klubu nario kortelę, sporto marškinius ir kepurę su Lie-

tuvių Namų įrašais.

Po pietų Ambasadorius su žmona aplankė Dirvos redakciją, susitiko su redaktorium Baliu Gaidžiūnu, redakcijos talkininkais ir Vilties Draugijos nariais. Jis taip pat aplankė Taupą – dabartiniu metu didžiausią lietuvių kredito kooperatyvą JAV.

Iš lietuvių rajono delegacija nuvyko į John Carroll Universitetą kur susitiko su universiteto prezidentu kun. Lavelle ir biznio bei tarptautinių programų fakultetų dekanais.

Ambasadorius Johnson su poną Kathleen užbaigė savo viešnagę Clevelande vakarieniaudami su asmenimis, planavusiais ir padėjusiais organizuoti ir remti šį sėkmingą jų vizitą. Lietuvių bendruomenės vardu viešnagės organizatoriai įteikė Ambasadoriui ir ponai Johnson dovaną: į stiklą įrėžtus Gedimino Stulpus su atitinkamu įrašu, jų istorinio apsilankymo Clevelande atsiminimui. Sekančią dieną jie išvyko į Chicago.

JAV State Department Baltic Desk paprašė Algį Rukšėną ir Paulių Alšėną, LB Tarybos narius, gal jie galėtų suorganizuoti Ambasadoriaus Johnson vizitą ir susitikimus su įvairiais lietuvių ir amerikiečių vadovais. Vizitas buvo suorganizuotas bendromis pastangomis: Algio Rukšėno, Pauliaus Alšėno, Ingridos Bublienės, Dalios Puškorienės, Prano Jogos ir LB Clevelando skyriaus pirminin-



JAV Ambasadorius Lietuvai D. Johnson Clevelando Lietuvių namuose daro pranešimą. Gretimai sėdi Lietuvių namų direktorius K. Steponavičius ir Algis Rukšėnas-Nationalities Service Center Clevelando direktorius.

### Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

#### A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

Vilinskas St., Windsos ..... 20.00  
Campe K., Waterbury ..... 5.00  
Banevičius V., Phila. .... 5.00

ko Romo Apanavičiaus.

Kunigas G. Kijauskas tam reikalui pasiūlė parapijos salę. Jo ir parapijos administratorės Nijolės Kersnauskaitės pastangos daug prisidėjo prie sėkmingo vizito įvykdymo.

\*\*\*

#### MASKVOJE PAMINĖTA DŽIUGI LIETUVIŲ TAUTOS ŠVENTĖ.

Kovo 11-ąją į senuosius Lietuvos Respublikos ambasados rūmus, Vorovskio g. 24, kur yra įsikūrusi Maskvos lietuvių kultūros bendrija, susirinko Maskvos lietuviai ir jų bičiuliai pažymėti trečiąsias Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metines. Skambėjo dainos, muzika, plazdeno trispalvės...

Su šviesiu Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo jubiliejumi tautiečius pasveikino Ambasados darbuotojų vardu Robertas Virbickas, palinkėdamas, kad šį jubiliejų taip šviesiai švęstų ne tik mūsų anūkai, proanūkiai...

Daug šiltų žodžių maskviečių, palaikusių lietuvių pastangas atkurti Nepriklausomybę adresu išsakė Sigitas Jucaitis. Už sveikinius, už šiltus žodžius tautiečių adresu svečiams ir sveikinusiems bei kalbėjusiems padėkojo Maskvos lietuvių kultūros bendrijos pirmininkė Nijolė Zelbaitė – Martiniuk.

– Iki kitos šviesios Lietuvos tautai šventės! – atsisveikindami ir stipriai spausdami šeimininkų rankas, kalbėjo svečiai.

*Kazys Kedaitis*

Beržanskis R., Palm Coast .. 33.00  
Kaspariūnas Pr., Largo ..... 10.00  
Velička J., Lakewood ..... 5.47  
Bakūnas S., Cleveland ..... 5.00  
Pabrinkis S., Cleveland ..... 10.00  
Bartkus Eug., Beverly S. ... 20.00  
Šukelis D., New Buffalo ... 20.00  
Abromaitis J., Palos Hts. ... 10.00  
Vidugiris V., Rancho Palos. 50.00  
Clev. Vyr. Skaučių Židinys . 25.00  
Urbaitis V., Mayfield Hts. .. 20.00  
Žukauskas G., Chicago ..... 10.00  
Abromaitis B., Canada ..... 17.83  
Vaičiūrgis V., Dorchester ... 5.00  
Gruzdys S., New York ..... 5.00  
Sperauskas A., Pomona ..... 10.00  
Beleckas V., Sunny Hills ... 10.00  
Lizaitis J., Ft. Lauderdale .. 20.00  
Šiaučiušas J., Cleveland ... 10.00  
Gaižutis U., Euclid ..... 5.00  
Jonynas A., Detroit ..... 10.00  
Ruibys A., Palos Hts. .... 10.00  
Miglinas J., Chicago ..... 10.00  
Šaulienė A., Chicago ..... 5.00  
Žiogas W., Orefield, ..... 10.00  
Pintsch A., W. Milford ..... 30.00  
Bočiūnas F., Sunny Hills .... 5.00

Janulis E., Cleveland ..... 20.00  
Nagevičius L., Parma ..... 10.00  
Vadopalas J., Downers Gr. . 30.00  
Dumbrys G., Fairview Pk. ... 10.00  
Tauras V., Chicago ..... 20.00  
Prunskis J. Rev., Lemont ... 10.00  
Bliudakis A., Chicago ..... 5.00  
Trakymienė T., Camada ..... 5.00  
Praleika E., Little Falls ..... 5.00  
Saladzius J., Rochester ..... 15.00  
Meilus E., St. Pete ..... 5.00  
Griganavičius P., St. Pete. . 20.00  
Jurkūnas J., Beverly Shores . 10.00  
Kuzmickas S., St. Pete. .... 10.00  
Kremeris O., La Grange Pk . 20.00  
Bilvaišas B., Lawton ..... 15.00  
Mamaitytė J., Plano ..... 5.00  
Valiulis A., Los Angeles ... 50.00  
Tunkūnas E., Gardner ..... 20.00  
Petrikonis V., Juno B., ..... 20.00  
Prikockis I.M., Warrington . 10.00  
Dirda P., Oak Lawn ..... 20.00  
Plopys A., Edwardsville ... 10.00  
Matonis L., Langhorne ..... 10.00

*Visiems aukotojams  
nuoširdžiai dėkojame*

## A. A. ALDONAI KAVALIŪNIENEI

užbaigus sunkią šios žemės kelionę,  
skausmo pirslegtus vyrą ANTANĄ,  
dukra DALIĄ, sūnų VYTAUTĄ, brolių  
LIUDĄ ir jų šeimas bei artimuosius giliai  
užjaučiame

*Buvę Čiurlionio Ansamblio  
dainos draugai*

O. Mikulskienė A. Stempužienė  
A. ir L. Sagiai M. ir K. Marcinkevičiai  
A. ir J. Kazėnai A. Giedraitienė  
S. Gedgaudienė J. ir E. Čapkevičiai  
A. ir P. Petraičiai H. Johansonas

## ŠIMTAMETEI

## ADELEI GELGOTIENEI

Amžinybėn iškeliauvus, jos dukrai DANAI  
ČIPKIENEI, GELGOTŲ ir OŽINSKŲ  
šeimoms ir kitiems giminėms reiškiamo  
giliai užuojautą

*Regina ir Bronius Snarskiai*



Algis Rukšėnas pristato JAV Ambasadorių Lietuvai Darryl N. Johnson susirinkusiems Clevelando atstovams.

A. Venclausko nuotr.